Regd No. N. 45 / M. 3289

గోలకొండ పత్రిక

సంవత్సరమునకు	౬-౦-౦
ఆరుమాసములకు	౩-౦-౦
విడిప్రతిక	౦-౧-౦

విదేశములకు

సంవత్సరమునకు	౧౩ షిల్లింగులు
ఆరుమాసములకు	౮ ,,

షరా:— ఆరుమాసముల తక్కువ కాలపు చందాకు పత్రిక పంపబడదు.

గోలకొండపత్రిక

10327

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు జాతీయపత్రిక

సంపుటము ౧౧ } హైద్రాబాదు-దక్కన్ ౧౮ అబాన్ ౧౩౪౬ ఫ. శా.శ.౧౮౫౯ ఈశ్వరనామ సంవత్సర భాద్రపద బ.౩ గురువారము { సంచిక ౩౮

ఆరవఆంధ్రమహాసభ వారికి కొన్ని అనధికార సూచనలు

వల్లూరు బసవరాజు

నిజామాబాదులో జరుగనున్న యీ మహాసభ జయప్రదముగా జరుగవలెనన్న మానసిక ఉత్సాహముతో జరిగిన, ఐదవ మహాసభానుభవములు జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలెను. ఇదివరకు జరిగిన లోపములే మరల జరిగిన, మన్నింపరానివగును. కనుక ముందుగానే జాగ్రత్తపడి, ఏర్పాటులు చేయుచుండినట్లయిన లోపములు తొలగింపబడియుండుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను.

౧. తీర్మానములు:—

సభలో ప్రవేశపెట్టబడు తీర్మానములు పరిమిత సంఖ్యాకములై ఏదైన ఒకటి, రెండు, అత్యవసరవిషయములపై చేయబడు తీర్మానములందు నిర్దిష్టనిర్ణయములకు అవకాశమిచ్చుట లేదు. తీర్మానముల సంఖ్యనుబట్టి మహాసభ గొప్పతనము నిర్ణయించబడదు. నాదృష్టిలో ౧౦ తీర్మానములకంటె యెక్కువ యుండకూడదు. ఉపన్యాసకుల కెక్కువవ్యవధి యీయవలెను. ప్రజా సామాన్యమునకు తెలియునట్లుగా పలువిధములుగా మాట్లాడు పలువురు ఉపన్యాసకులుండవలెను. ప్రస్తుతములో మనకు అతిబాధాకరములై, మన జాతీయాభ్యుదయమునకు అడ్డుగానున్న విషయములే తీసుకొనవలెను. అవి ఆచరణకు వీలగునట్లుగా యుండవలెను. మహాసభావేదిక వాగ్వాదమునకు మాత్రమే (Debating) చోటు కాదని మనసునందుంచుకొనవలయును.

౨. సభాస్థలము: పెండాలు.

ఈ సంవత్సరము నిజామాబాదు ప్రేక్షకులు ఎక్కువగా యుండరేమోయని నా అనుమానము. ఎందుకన, నిజామాబాదు చిన్నపట్టణము, హైదరాబాదు పట్టణమునకు చాలదూరము, ముఖ్యముగా అలజడి జరుగునది. హైద్రాబాదు, సికింద్రాబాదునుండి వచ్చు సమూహము వలననే. కనుక పెండాలు అంత పెద్దవి అవసరములేదు. అయితే వుండుటకు పాకాలుమటుకు కట్టుదిట్టముగా వుండవలెను. గాలివిసరిన లేచిపోవునట్లుగా యుండకూడదు, భోజనశాల అవరణములో మనుష్యులేరకూడదు. విశాలముగా యుండవలెను. పంక్తికి ౫౦౦మంది పట్టునట్లుగా యుండవలెను. భోజనశాల చుట్టుప్రక్కల గలీజు చేయుటకు వీలుకానట్లుగా యుండవలెను.

అన్నిటికన్న నీటివసతి ముఖ్యము. మానుకోటలో జరిగిన యిబ్బంది జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను, ఆంధ్రమహాసభయందు ఆనారోగ్యము సంపాదించుట అపేక్షణీయముగా యుండకూడదు.

స్నానములకు, చెరువుగాని, కాలువగాని దగ్గరయుండునట్లు స్థలమును వెదుకవలయును.

భోజనపు ఏర్పాటులు, సభకు వచ్చినవారికి ఆయాసము కలుగకుండ యుండవలయును. ఏర్పాటులు రెండువిధములు.

మొదటిది—ఆహ్వానసంఘమువారు ఏర్పాటుచేయుట. రెండవది హోటళ్లకు, కంట్రాక్టు యిచ్చి అనిఖీచేయుట.

ఆహ్వానసంఘమువారే ఏర్పాటు చేయదలచిన గమనించవలసిన విషయములు సభ జరుగు మూడుదినములు, నా అంచనా ప్రకారము ౧౦,౦౦౦ విస్తళ్లు చేయవలసి యుండును. దీనికి కావలసిన పదార్థములు తక్కువగాకుండ సమకూర్చవలెను. వంటమనుష్యులు ౩౦మందికి తక్కువ యుండకూడదు, సభకు వచ్చినవారిని వడ్డించమని ప్రాధేయపడుట మర్యాదకు లోపము. వాలంటీర్లను నియమించిపెట్టిన, వాళ్లు దీనిలో ఆరితేరినవాళ్లుగారు. మాటన్నపడవలెను. ఓర్పు తక్కువ, అందుచేత పోట్లాటలు.

మజ్జిగవిషయము మరచిపోకూడదు. మజ్జిగ లేకున్న భోజనము చేసినట్లే యుండదు. ముందుగానే పూరగాయలున్న తక్కువ లోపములను కప్పిపెట్టును. పని సులభమగును. అపేక్షమ్పు మగదాయని, కూరలలో కారమెక్కువ వేయకూడదు. ఈ విషయములన్నిటిని మనస్సునందుంచుకొని మగవాడు వడ్డనకు గుడ్డకట్టి ౨౪ ఘంటలు, భోజనశాలలో నిలబడిన నాలు మొదటిదైన మాటకూడదు.

లేక యిది మాచేతకాదందురా, హోటళ్లకు కంట్రాక్టుయిచ్చుట రెండవమార్గము. తల ఒక టెంటికి భోజనము ౦-౪-౦ అగును. అందులో ౦-౨-౦ లు ఆహ్వానసంఘమువారు యిచ్చి తక్కిన ౦-౨-౦ భోజనము చేయువారు యిచ్చుకొనునట్లు తెలిపిన, చిక్కులన్నియు తీరిపోవును. అయితే అంత జనసమ్మర్దమునకు తగిన స్థలము, నీరు, పదార్థములు మొదలైన ఏర్పాటులు చేయబడినవా లేవాయని ముందుగానే తనిఖీచేయవలయును. దానికొరకై ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసి లోపములను సవరించుటకు మాక్కువిధ్యవలయును.

రైలునుకడి దిగినతర్వాత, ఎవరిమాటలు వారు మోసుకోవలసినదేనా? లేక వాలంటీర్లు ఎవ్వరైనయుందురా? లేక, బండి, బస్సు సదుపాయములేమైన గలవా?

సభలో కూర్చుండుటకు ఏర్పాటులు, యింతవరకు జరిగిన మహాసభలలో దేనిలోను సరిగాలేవు. వెంకయ్య మొదలుకొని పుల్లయ్యవరకు అందరు అధ్యక్షునివేదికపై చుట్టుముట్టెడివారే. అవసరమైన, అనుజ్ఞలేనిదే వరికిని అట్టె టకము పెట్టిన బాగుండునుగాని, పోటివారంతయు పెద్దలేయని గుమికూడిన ఏమిబాగుండును? కనుక, సభాస్థలములో ఒకపెద్ద ఏనుగువంటి మనిషిచేయుకదు, యిటువంటివారి నందరిని వేరుచేసి తరగతివారిగా కూర్చుండబెట్టుటకు పూనుకొనవలయును. కూర్చొనియున్న చోటుని పెండ్లికి వచ్చినవారందరు పెద్దలేయగుదురు. అన్నట్లుండును.

సభా సమయమునందుగాక తక్కినవేళలందు ఏవైన ప్రదర్శనములుండవలెను. పల్లెటూరి ప్రజలకు యివియే కొంతజ్ఞానము కలిగించునవి మనఖర్మము స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనము లుండవలెను, పల్లెటూరిప్రజలకు యివియే కొంతజ్ఞానము కలిగించునవి. మనఖర్మము స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనములకు మనసు పోవుటలేదు.

ఈ సంవత్సరము విజిటీసములుండునా? అయితే తొందరపడవలెను!

సభా వ్యవహారములు:—

విషయ నిర్ణయసభ:—

విషయ నిర్ణయసభకు సభ్యులెవ్వరో నా స్పష్టము ఒంకారవి దొడ్డిచేసియుందురు. ఈ సంవత్సరమైనను కొంతశాంతముగా జరిగిందును. చర్చాసమయమునందు క్రమముతప్పి మాట్లాడకుండుట ప్రతిసభ్యుని విధియనియెరుంగవలెను. మూర్ఖవాదనలు, ఎత్తిపొడుపులు, వ్యక్తిదూషణలు, మొదలగువాటిని, యింటిదగ్గరనేయుంచి రావలెను. స్వల్పమైనంతవరకు అనవసరముగ కంఠశోషమాని విషయమును విపులీకరించి మీ అభిప్రాయమేమో తెలియపరచిన, మీకు మర్యాద, వినువారికి తృప్తి, కనుక ఉపన్యాసకులగువారు, యువకులుగాని, వృద్ధులుగాని, తమ తమ బాధ్యతలను గుర్తెరింగి మాట్లాడవలెను, అధ్యక్షునిపై అతిభారము వేయకూడదు.

ఈ సంవత్సరము మహాసభాధ్యక్షుడెవరగుదురో! ఎవ్వరైనను మాకిష్టమేగాని పక్షపాతపు పాలిటిక్సు మాత్రము పనికిరాదు. సంవత్సరమంతయు తిరిగి, మహాసభలో చేసిన తీర్మానములను ఆచరణలోనికి తెచ్చుటకు ప్రజలలో అలజడి కలిగించెడివారే ముందుకు రావలయును. ఈసంవత్సరమునకు తమస్వంత వ్యవహారములను మానుకోవలయును. ఇందులకు సిద్ధమైతేనే, అధ్యక్షుని ఎన్నికకు నిలుచుండవలయును. లేనిచో ఆంధ్రజాతికి అన్యాయము చేసినవారగుదురు. ఆహారనిద్రలుమాని, తెలంగాణాలో పూర్తిగా సంచారము చేసి, ఆంధ్రమహాసభయొక్క ఆందోళనను, మూఢజనులకు కూడ తెలియునట్లుగా ప్రచారము చేయవలయును. మన ఆంధ్రజాతి, మనసోదర తెలుగు ప్రజలు ప్రపంచములోనున్న నాగరిక జాతులకన్న, ఒక్కమారు సంవత్సరములు వెనుక నున్నారు.

ఈవిషయము నాకేగాదు, వాళ్లకేగాదు, సర్వాంధ్రులకును అవమానకరమైన విషయమే. దీనికెంత కాలము పశువులవలె మౌనవ్రతముతో సహించియుండవలెను!

వరంగల్లు ఆసిఫాబాదుజిల్లా ఆంధ్రులపై రావి నారాయణరెడ్డి గారి ఆంక్ష

చావా వెంకటకోటయ్య చౌదరి.

నిజామాబాదు ఆంధ్ర మహాసభ, అధ్యక్షుని యెన్నికగురించి వరంగల్ ఆసిఫాబాదు జిల్లాలకు ఆంధ్రస్థాయిసంఘ కార్యదర్శులు గావించిన ప్రకటనకు రావి నారాయణరెడ్డి గారు నేను ఆక్షేపణ సంఘములు స్థాపించుకొనుటలో శ్రద్ధాసక్తులులేని జిల్లాలవారికి అధ్యక్షుని ఎన్నిక యేమాత్రము సంబంధ ముండకూడదట. మరియు వరంగల్ ఆసిఫాబాదు జిల్లా లింతవరకు జిల్లా సంఘములు స్థాపించుకొన పోవుటచే తక్షణ వీరికి అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు వీరి అభిప్రాయములు లెక్కజనకున్నవి కొక నాటి నేమయూ విలువలేదట. కార్యదర్శుల పొరపాటు దిద్దుకొనవలయునట పత్రికాద్వారా తెలిపిరి.

నారాయణరెడ్డి గారి యభిప్రాయము ఆశ్చర్యముగానున్నది. జిల్లా సంఘములు స్థాపన చేయనంతమాత్రమున ఆ జిల్లా యాంధ్రులకు అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు యేలాటి సంబంధము లేదనుచు వీరికిదియే శిక్షయనుట కేవలము సాహసము. ఆంధ్రమహాసభ నియమావళి పదునారవ క్రమమహాసభ (సిరిసిల్లా) లో సంగీకరింపబడినది. అట్టినియమావళి యొక్క యే జిల్లా సంఘముల యొక్కయు స్థాయీసంఘముల యొక్కయు సభ్యుల అభిప్రాయము ననుసరించి అహ్వాన సంఘమువారు అధ్యక్షుని యెన్నుకొనవలయునని ఈనియమావళి నంగీకరించు కాలములో జిల్లాసంఘములు ఒకటిరెండుతప్ప తక్కినజిల్లాలలోలేవు. ముందు జిల్లాసంఘములు స్థాపింపబడునని ఆమోదించబడెను. నియమావళి నంగీకరించినతరువాత కొన్ని జిల్లాసంఘములుస్థాపనజరిగినవి. కొన్ని స్థాపించుటలో ఆలస్యము జరుగుచున్నది. ౧౭ శికరావనము సందు అధ్యక్షుని ఎన్నికలో జిల్లాసంఘముల అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు అభిప్రాయములు యిచ్చునవియు అని యీమాటవి ఆమోదించు సమయములో నారాయణరెడ్డిగారు ఆక్షేపణ తెలిపినట్లు తోచుటలేదు. కదా మరియు ఆయిదవ ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు యీ రెండు జిల్లాలు గాక సంఘములు స్థాపన చేయని జిల్లాలుకూడ వచ్చును అప్పట్లో యీ ఆక్షేపణ ఎందుకు లేదు యుండలేదు. జిల్లా సంఘములు స్థాపనచేయని జిల్లాప్రజలకు అధ్యక్షుని ఎన్నికతో యేలాటి సంబంధము లేదనియు, వున్నదనియు ఆ నియమావళిలో నుండలేదు.

నారాయణరెడ్డిగారి ప్రకటన ఈ రెండు జిల్లాలకు ... ఆక్షేపణకర

శ్రీమతి పింగిలి సీతాబాయి గారు, దేశముఖిని

హనుమకొండ వాస్తవ్యురాలు: విద్యావతి. శ్రీ. శ్రీ. పింగిలి రాఘవరావు గారి కోడలు; శ్రీ. శ్రీ. వెంకట రామారావు గారి పత్ని; విద్యా సంస్థలయందు ముఖ్యముగా స్త్రీల విద్యాభివృద్ధి యందు ఎక్కువ యుత్సాహము వీరికి కలదు. బాలికల ఉన్నత పాఠశాల మందిర నిర్మాణనిధికి రు. ౫౦౧ లు వాగ్దానమొసంగి నూరు రూపాయిలను చెల్లించియున్నారు. పాఠశాలకు నెల చందా దాతలు. వీరు తమ ద్రవ్యము తమ తరువాత విద్యా సంస్థలు వెందునట్లు ఏర్పాటులు చేయదలచినారు. గుర్నులాలోని నూతన విద్యాలయమునకును ద్రవ్యసహాయము చేయుచున్నారు.

అధ్యక్షుని ఎన్నిక

ఆరవ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల నిర్ణయమునుగురించి ప్రతిసారికూడ మా పత్రికలో చర్చలు వచ్చుచునేయున్నవి. ఇదివరకు యేమహామహులు సూచింపబడినా వారిని సూచించడము మిగిలినవారందరు దానిని ఆమోదించడము జరుగుచుండెడిది. ఈసారి అట్లాకాక మా జిల్లావారుకూడ యేదేవో సూచించుచూ వుండడం తెలంగాణా అభివృద్ధిని సూచించుచున్నది. అయినప్పటికి యిదివరకు జరిగిన ఆయిదు మహాసభలకు సర్వ విధముల సమర్థులైనవారే వుండుటతటస్థించినది. అట్లాగే యీ ఆరవమహాసభకూడ సర్వోత్తములైన—తెబ్బది అక్షల ఆంధ్రులకుకూడ ప్రాతినిధ్యంవహించగల అధ్యక్షుడు రావలెనని ఆశించుచున్నాము. ఇదివరకు వచ్చినసూచనలప్రకారం ఈక్రిందివారి పేర్లు మాకు తెలియవచ్చినవి.

1. కొండా వెంకట రంగారెడ్డిగారు — వీరు గనుక అంగీకరించితే తిరిగి వీరినే యెన్నుకొనుట సర్వశ్రేయస్కరము. ఈసంవత్సరం తెలంగాణాలో సంచారము చేసి తెలుగు ప్రజలలో తెలుగుతనాన్ని ప్రజ్వలింపచేసిరి. యేదేదో కొన్ని శాసనములకుకూడ ప్రవేశ పెట్టుచున్నారనే వినుచున్నాము. కనుక జనహారిలాలు నెహ్రూగారివలెనే తిరిగి వారినే అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకుంటే తెలంగాణా అంతయు సంతోషంగ స్వాగతమిచ్చును.

గష్తినిషాన్ ౫౩ను రద్దుచేయుడు

(ఒక విలేఖరి)

జనుల వాక్స్వాతంత్ర్యమును అరికట్టుచున్న ఈగష్తిని రద్దుపరచుటకై మహాసభా ముఖమున ఏర్పరుపబడిన కమిటీపక్షమున, కార్యదర్శియగు, మా. హనుమంతరావుగారు, మన్నసభాపతియగు సైటామరబుల్ నవాబ్ సర్ అక్బర్ నవాజ్ జంగు బహదరు గారికి ఈ క్రింది లేఖను పంపినారని తెలియుచున్నది:—

గష్తినిషాన్ ౫౩ కమిటీకార్యాలయము,

౧౦౧ సుల్తానుబజారు, హైదరాబాదు,

వివరణ (౧) తా॥ ౧౫ అబాన్ ౧౩౪౬ఫ.

అతి గౌరవనీయులగు, ప్రధానమంత్రి గారి దివ్యసన్నిధికి:—

ఈక్రిందిపంక్తులను తమతో మనవిచేసి, వానిపై కరుణాయుక్తమగు తమ చిత్తమును సత్వరముగా త్రిప్పుటకై విజ్ఞాపన చేయుచున్నాను.

ఒక మహాదవకాశముయొక్క ద్వారమున రాష్ట్రప్రజలు ప్రవేశింప బోవగానియున్నారు గొప్ప రాజకీయ సంస్కారములు రానున్నవను గుసగుసలు వాతావరణమును ప్రతి ధ్వనింపజేయుచున్నవి. తమరు నవీన హైదరాబాదు రాష్ట్రమును నిర్మించనున్నారను కీర్తి ఇప్పుడున్నట్లు ఈరాష్ట్రమున నింతకుమందు వ్యాపించియుండలేదు. మహత్తరమగు రాజ్యాంగ నిర్మాణమునకు మీరు జనకులు కాబోవుచున్నారు.

ఇట్టిసందర్భమున, గష్తినిషాన్ ౫౩ కమిటీపక్షమున, ఈగష్తిని రద్దుపరచుచు, రాబోవు రాజకీయ సంస్కరణములకు మంగళప్రదమగు ప్రారంభోత్సవము జరుపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈగష్తి నిజాము రాష్ట్రముయొక్క ప్రజాహిత జీవనమునకు విషతుల్యమై, ప్రజాప్రబోధకరములగు ఉద్యమముల సంకల్పించు ఉత్సాహజ్యోతిని పూర్తిగా నలిపివేసినది. ముఖ్యముగా కీర్తిప్రదమగు మీ నవీన యుగారంభమున, ఈగష్తిని రద్దుచేయుటకంటె గొప్పదగు వరదానము మరేదియు నుండజాలదు.

ఈ కమిటీవారు ఈవిషయమున ఇంతకుపూర్వము తరముగా విజ్ఞప్తుల నంపియుండిరి: ౧౯౩౬ (౧౩౪౫ఫ)లో గౌరవనీయులగు పొలిటికల్ ఫారాము మంత్రులవద్దకు రాయబారము గొనిపోయియుండిరి: (అప్పుడు రాయబారమువారు మంత్రిగారికి సమర్పించిన విజ్ఞప్తియొక్క అచ్చుప్రతి దీనితో జతపరచనైనది) తరువాత ప్రభుత్వము వారొక కమ్యూనికు (ప్రకటన)జారీచేసినారు. కాని గష్తిని మార్చియుండలేదు. ఈ గష్తిమూలమున ముఖ్యముగా జిల్లాలవారు నోరులేని మూగవారుగా చేయబడిరి!

కావున ఇప్పుడు లభించుచున్న బంగారమువంటి అవకాశమును ఉపయోగించుకొని, తమవంటి ఉత్తమ రాజనీతిజ్ఞులకు యోగ్యమగువిధమున, జను లాశించుచున్న ఉదారతను తీర్చుచు పై గష్తిని రద్దుపరచవలయునని సవినయముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

2. మందుముల నరసింగరావుగారు — రయ్యతుపత్రికా జనకులు. వీరు బహుకాలం దుండు, మూడు పర్యాయములనుండి సభలకు కూడ వచ్చి రైతుజనాభ్యుదయానికి సంబంధించిన తీర్మానములను ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. ఇంతేగాక రయ్యతుపత్రిక ఉర్దులో నడుపుచు రైతుల కష్టసుఖాలను వెల్లడిచేయుచున్నారు. కొంతవరకు సంఘసంస్కర్తలనికూడ వినుచున్నాము. కాని ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులకు యీ అర్హతమాత్రమే చాలదు. వీరికి వారిలో తెలుగుతనం తక్కువలని చెప్పవలసివస్తుంటుంది. వారి తెలంగాణా దినపత్రిక వచ్చి తెలుగుదనములో ప్రోత్సాహము పోయునని ఆశతో నిరీక్షించుచున్నాము. తెలంగాణా పరిపాలకులుగా వారు యీ అధ్యక్షపీఠాన్ని అధిష్టించినట్లయిన తెలంగాణావాసులు గర్వంతో పొంగిపోయెదము. ఆ సుదినం కొరకు యెదురుచూచెదము.

3. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు— వీరు మూడు సంవత్సరములనుండి స్థాయిసంఘమునకు ఉపాధ్యక్షులుగ నుంటున్నారు. అదివరకుకూడ కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నుండేవారు. ప్రతి మహాసభలోను కొన్ని తీర్మానములమీద మాట్లాడుచుంటారు. ఇంతలేదన్న పదిహేను సంవత్సరములనుంచియు తెలుగు ఉద్యమములో పనిచేయుచుండుటచేత తెలుగు జిల్లాలలో ముఖ్యముగ నాజిల్లాలోవారికి విశేషమైన పలుకుబడియున్నది. వయోవృద్ధులగు వారి హృదయములో తరతరముల నాటి కాకతీయాంధ్రనాయకుల రక్తము పొంగిపోవుచున్నది. కనుక యీసారి వారి నధ్యక్షులుగ యెన్నుకొనుటకు తెలుగుహృదయమున్న వారెవ్వరు అభ్యంతరపరచరనుకొనెదము. కాని వారు సనాతనులని కొందరు సందేహించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారు అధ్యక్షతవహించినట్లయిన ఇటువంటి సంకుచితదృష్టి మూపరనుకొనెదము. ఇవన్నియు కాక మరొక విషయమేమనగా ఉన్నతపదవులలో యెప్పుడు నగరవాసులనే వినుచుండుకొనుటకంటె జిల్లావాసులనుకూడ అవకాశమిచ్చిన కాని ఉద్యమమునకు పటుత్వముండదు. ఇదివరకు జరిగిన సభలన్నియు జిల్లావాసుల ధన ప్రయాసమీదకూడ ఆధారపడియున్నవి. మీ నగరవాసులకు శక్తియుంటే కావలసినన్ని పదవులు లభ్యమవును. కనుక ఈ అవకాశమును మా జిల్లా నాయకునకు ఇచ్చుట—సామ్యభావాని ఆవసరముకాదు— మీ విస్మృతధర్మం. నగర నాయకులు విశాలదృష్టితో మా కింపెవరని ఆశించుచున్నాము.

మగా యుండియున్నది. కొన్ని కారణాంతరములచే. సంఘములుస్థాపన కాని జిల్లాలకు అధ్యక్షుని ఎన్నికయందు సంబంధము లేదనుమ వారి కిదియే శిక్షయనుట విచారకరము. సంఘము ప్రస్తుతము స్థాపన చేయనంత మాత్రమున ముందు స్థాపన కాకయుండునా? యింతకుముందు ఆంధ్రోద్యమము బాల్యావస్థలో నున్నదనియే చెప్పవలయును. యిట్టి సమయములో శిక్షలు, ఆంక్షలుపెట్టుకొనిన ఉద్యమము సాగుతుందా? యే ఉద్యమమునకైనను కొన్ని జిల్లాలవారు ముందంజవేయుదురు. వెనుకంజవేయుదురు. వెనుకంజవేసినవారిని బహిష్కరించుట సమంజసమా ఆంధ్రనాయకులు మా జిల్లాలయందు యొక్కసారి చింది పని చేసినచో కొందరలో సంఘములు స్థాపనకాగలవని నా నమ్మిక నారాయణరెడ్డిగారి ప్రకటన మా కవమానకరముగా యున్నది. కోటిఆశ్చ ప్రకటనను రద్దుపర్చుకొనుట మంచిదనయు విన్నవించుకొనుచున్నాను. మరియు స్థాయిసంఘ కార్యదర్శుల ప్రకటనలో పొరపాటేమియు అగుపడుటలేదు. కావున అట్టి ప్రకటన దిద్దుకొనకూడదనియు ఈరెండుజిల్లాల యాంధ్రులకు అవమానపర్చ కూడదనియు కార్యదర్శులను కోరుచున్నాను.

రాంపూరులో లాఠీప్రయోగములు

నూతన సంస్కరణాల యెడ ప్రజల ఆగ్రహము

రాంపూరు: ౧౬-సెప్టంబరు.

రాంపూరు సంస్థానములో నూతనసంస్కరణములు ప్రకటించబడినవి. ఈ సంస్కరణలపై ప్రజలు ఆగ్రహము జెందియున్నారు, అందువల్ల పెద్ద ఆందోళన జరుగునను భయముతో సలుగురికంటె ఎక్కువమంది ఎచటను సమావేశము కాకూడదను యిత్యాది నిర్బంధములు ౧౪౪వ సెక్షను ననుసరించి ఏర్పరచబడినవి, రాజకీయ సమావేశములు ఊరేగింపులు నిషేధింపబడిరి.

౧౬- సెప్టంబరువాడు ప్రధానమంత్రియాజ్ఞనుసారము సెక్షను ౧౪౪క్రింద ౫౭ అరెస్టులు చేయబడినవి.

జనుల గుంపు దౌర్జన్యమును పూనకుండుటచే, పోలీసులు వారలను మహా సులభముగా చెదరగొట్టగలిగిరి. నైనిటాలులో విశ్రాంతి గైకొనుచుండిన రాంపూరు సంస్థానపు పొలిటికల్ ఏజంటు అగు గ్వాలియరు రెసిడెంటు రాంపూరు నవాబుగారి పక్షమునుండి పిలుపురాగా బుధవారమువాడు మధ్యాహ్నము ఇక్కడికి వచ్చినారు.

పోట్లాటలు విడుదలనిగా జరుగుచున్నది. ఒక జనులగుంపును చెదరుచేయుటకై చేయబడిన లాఠీప్రయోగములో మనుషు ౧౧మంది మరణించిరి.

ప్రజలకు రెసిడెంటు వాగ్దానము

రాంపూరు సంస్థానమునందలి ఆందోళనము చాలవరకు తగ్గినదని యిప్పటికివచ్చిన వార్తలవలన తెలియుచున్నది, ౧౭వతారీఖు ఉదయము పోలీసులపై నుమ్మగుదాగిరి గురుదుల చేసిన యిరువురి హాజరీలను మానివేయబడెనని తెలియుచున్నది. తాము కోరిన కోర్కెలలో కొన్నింటిని అంగీకరించుటకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులుగా నుండిరని రెసిడెంటు ప్రజలకు చెప్పెనని తెలియుచున్నది. ప్రజల ఆశలకనుకూలపరిస్థితులను నెలకొల్పుటకుగూడ సంస్థానమువారు కొంతద్రవ్యము మంజూరుచేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఫెడరేషనుయెడ వివిధ పక్షముల వైఖరి

(మా ప్రత్యేక విలేఖరి)

ఫెడరేషన్యవహారము సామాన్యుల దృష్టి నిపుడు ఆకర్షించినది. ఉప్పు చింతపండు శేర మునేసికొను దుకాణదారు తనకు పరిచయము గల విద్యావంతుని "అయ్యా ఫెడరేషనంటె ఏమి? దానివల్ల మనకు లాభమేమి, నష్టమేమి?" అని కుతూహలముతో తీరకవేళ అడుగుచున్నా డు. పలువురికి సంస్థానములు ఫెడరేషన్‌లో చేరినచో వాటికి ఇప్పటివలె ప్రత్యేక వాఙ్మయ ములవిధానము కలిగియుండునా, ప్రత్యేక సుంకముల ఏర్పాటు కలిగియుండు హక్కును ఉండునా లేదా అని తెలిసికొనుటకు కుతూహలముగ నున్నది. సంస్థాన ప్రభుత్వాధి కారులు ఫెడరేషనువిషయమై ప్రజల అభిప్రాయము లేరీతిగనున్నవో తెలిసికొనుటకు యత్నించుచున్నారు ముఖ్యముగా వారలకు కేవల సిద్ధవిషయము చూడ ఫెడరేషనులో చేరుటకు ప్రజలు ఎక్కువ ఉత్సాహము పడుచున్నారా, లేక ఫెడరేషనుయెడ బద్ధద్వేషులై యున్నారా అనునది.

అయితే ఏదో మైసూరు, తిరువాన్కూరుల వలె విద్యావంతుల సంఖ్య ఎక్కువగానుండు సంస్థానములను లెక్కించక సాధారణముగా సంస్థానములలో విద్యాస్థితినిబట్టి చూచినచో, సంస్థానప్రజలలో చాలమందికి స్వయముగ ఫెడరేషనులో చేరుటమంచిదా, చేరకుండుట మంచిదాయను విషయమున ఏదో ఒకనిశ్చయము తేల్చుకొనగల శక్తిలేకుండుట సహజమే యనిపించును. వారలు ఈవిషయమునందు తమకు విశ్వాసముగల విద్యావంతులగు పెద్దలు ఏమి అభిప్రాయపడుచున్నారు అనుదానిని చూచుకొని తమ అభిప్రాయము నేర్పరచుకొనువారిగ నున్నారు. ఇంతదూరము ఏదో ఒకఅభిప్రాయము నేర్పరచుకొన్నతర్వాతకూడ తన పొట్టకూటికేదో, తనవృత్తియేదో చూసికొని సంతృప్తి పొందువారలసంఖ్యయే ఎక్కువ వారలకు ఫెడరేషనులో చేరుటవలన తమ సంస్థాన ప్రభుత్వమునకు కొన్ని అధికారములు, హక్కులు పోవునను మాటచే ఆందోళనగాని, కొన్ని హక్కులు, అధికారములు ఎక్కువగునను మాటచే సంతోషాధిక్యముగాని కలుగకుండుటయు వారల స్వభావసిద్ధమే. అతనిసంపాదనకు తనతోడి రాష్ట్రీయుల సమాచారముకంటె అంతగా ఆందోళన కలిగించదు — ఫెడరేషనుమూలమున వృద్ధి క్షీణము లుండునని అనుమానము కలుగుచో అతని మనస్సుకు ఆందోళన, ఏమిటి ఈ ఫెడరేషను అని వివరముగా తెలిసికొని తన అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలెననే ఆతురత కలుగగలదు. కాని, మొత్తముమీద ఇంతవరకుజూడ ఈవిధముగ వ్యక్తులకు ఫెడరేషనుచే రూపాయలు, అణాలలో కలుగు లాభనష్టములనుగూర్చియు, కష్టములనుగూర్చి ఏసంస్థాన ప్రజలలోగాని ప్రచారము చేయబడినట్లు కానరాదు. సామాన్యముగ ఫెడరేషనువలన ప్రజలకు నష్టమను అభిప్రాయముకూడ సంస్థాన ప్రజలలో ప్రచారము కాలేదు, సంస్థానములలో సర్వసామాన్యముగా ఇట్టిప్రచారము చేయుటకు సాధనములగు బహిరంగసభలకు, పత్రికల స్వాతంత్ర్యమునకు, ఆంక్షలు వేయబడియుండుట ఇందుకు కారణమని చెప్పవలెను. లేనిచో ఈ పాటికి సంస్థానములలో మూలమూలను ఫెడరేషనునుగూర్చిన చర్చలు ప్రతిధ్వనించుచు, ప్రజాభిప్రాయముల ఒత్తిడిలేకుండ, తమ నిర్ణయము ను తాము చేసికొనవలసిన ప్రభుత్వములకు ఎంతో చిక్కు కలిగియుండవలసిన మాట.

ఫెడరేషనులో చేరుటయా, చేరకుండుటయా యనువిషయము: సంస్థానప్రజల విశ్వాస పాత్రులగు పెద్దల అభిప్రాయముల ప్రకారము జరుగుటలేదు గనుక, సంస్థానాధిపతులలో లేక వారలు నియోగించువారి ఉద్యోగులలో ఫెడర లు శాసనసభయందు సంస్థాన ప్రతినిధులుగ నుండి, భారతదేశముతో తమ రాజ్యమును ఏదో యొక విధముగ నిలుపుకొనుటయే ప్రధానముగ జూచుకొను బ్రిటిషు ప్రభుత్వపక్షమునకు బలము నొసంగుచుండగలరు గనుకను, సంస్థానప్రజలు ఫెడరేషనులో చేర నిరాకరింపవలెనని బ్రిటిషిండియాలోని పండిత జవహర్లాలు, డాక్టరు పట్టాభి మున్నగునట్టి గొప్పగొప్ప నాయకులు ఘోషించుచున్నారు. నిజమేకాని సంస్థాన ప్రజల సామాన్య ప్రకృతితో పరిచయముగల వారలకు ఈ బైటివారిమాటలు వారల వాకిలి దాటగలవని నమ్మకముండదు. ఫెడరేషను విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, సంస్థాన ప్రభుత్వములును పనివి ప్రత్యేక శ్రద్ధతో చేయ ప్రారంభించినతర్వాత, సంస్థానములలోని విద్యావంతులు ఆందోళనచెంది వెల్లడించిన అభిప్రాయములే సంస్థానప్రజల మనోభావములను తెలిపినవి.

ఈసంస్థానములలోని విద్యావంతుల అభిప్రాయము లెట్లున్నవి? హైదరాబాదు సంస్థానములో విద్యావంతులగు ప్రజానాయకుల అభిప్రాయములను, బైటపడినంతవరకు, తెలిసికొను అవకాశము గలదు. పోయిన ఒకటిమూడు నెలలలో హైదరాబాదులో ఫెడరేషను విషయము లనుగూర్చి ఆలోచించు సంఘమునకు అగ్రాసనులును, ఆర్థికశాఖ మంత్రియునగు సర్ అక్బర్ హైదరీగారివద్దకు ప్రజలపక్షమున ఫెడరేషను విషయమై గల భయమును ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయుటకు రయ్యతుపత్రిక సంపాదకులగు నరసింగరావుగారును, బారిస్టరు మౌల్వీ మీర్ అక్బర్ అలీఖాన్ గారును పోయి మాట్లాడియుండిరి. వారు హైదరాబాదు సంస్థానము ఎట్టిషరతులపై ఫెడరేషనులో చేరనున్నదో ఏమోనని ఆందోళన జూపిరి. స్వచ్ఛమైన ఫెడరేషనును అంగీకరించి, హైదరాబాదు తన రాష్ట్రములో ప్రత్యేక నాణముల విధానమును, సుంకముల విధానమునను గల స్వాతంత్ర్యాధికారమును జారవిడుచు కొనదగదాయని వారలు నమ్మకము పొందగోరిరి. హైదరీగారు ఆ అధికారములు తొలగకుండనే ఫెడరేషనులో చేరుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది అని సమాధానపరచి, ప్రయత్నముల ఫలితమును సమయము పరిపక్వమయినపుడు ప్రకటించగలమని వాగ్దానమిచ్చిరి. దీనివలననే తేలుచున్నది. హైదరాబాదులో ఫెడరేషనునుగూర్చి కొద్దియో గొప్పయో ఆలోచించిన వారల అభిప్రాయము— హైదరాబాదుకు ఎట్టినష్టముగాని లేకుండ ఉండుచో ఫెడరేషనులో చేరినను ఇంకెక్కడచేరినను వారలకు విచారములేదు అని కనబడుచున్నది. సంస్థానాధిపతులును, వారల ప్రభుత్వములును అట్లుచేయుటకే ప్రయత్నించుచున్నారని ఇంతవరకు జరిగిన సంస్థానమంత్రుల సమావేశములలోను, నరేంద్రమండలి సమావేశములలోను, జరిగిన చర్చలవల్ల విశదమైనది. తిరువాన్కూరు దివానులగు సర్. సి. పి. రామస్వామయ్యరుగారు అనేకసందర్భములందు ఫెడరేషనుయెడ తిరువాన్కూరు వైఖరి గూర్చి చెప్పుచు ఇదేఅభిప్రాయమును సూచించియుండిరి.

ఈఅభిప్రాయముయొక్క అర్థమేమి? తమ సంస్థానములోని వాణిజ్యములను, సుంకములను తామే నిర్ణయించుకొనుట ప్రభులక్షణము. ఈహక్కులు పోవుటయనిన ప్రభులక్షణములు కొన్ని పోవుటయని ప్రతిసంస్థానాధిపతి భావించనే భావించును. తమసంస్థాన ప్రభుత్వమునకు వాణిజ్యములపైనను, సుంకములపైనను, రైల్వేపైనను అధికారముండుటవలన ఎప్పటికైన ను తమప్రజలకు లాభకరముగ వాటిని పరిపాలన సాగించుఅధికారముండుట ఏసంస్థానప్రజల అభిప్రేతము గాకుండును? ఒకసారి వాటిపై అధికారము పోయినతర్వాత, ఇపుడు సంస్థానములలో పరిశ్రమాభివృద్ధి చేయుటకై దిగుమతిసుంకములను హెచ్చింపదలచిన, నూటికి ౨౫ కంటె ఎక్కువ సుంకము విధించవీలులేదని బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో ఒడంబడిక చేసికొనుట వలన ఊరకుండవలసివచ్చినట్లు, ఊరకుండవలసివచ్చినను ఛయము సంస్థానవిద్యావంతులకు లేక పోలేదు. మరియు సంస్థానవిషయములలో ఫెడరల్ అధికారమునకు అవకాశమిచ్చినచో ఫెడరలు శాసనసభలో బ్రిటిషిండియా ప్రతినిధులును, ఇతరసంస్థానముల ప్రతినిధులను ఉండు రుగనుక వారందరు తమ సంస్థాన లాభనష్టములకై శ్రద్ధవహించురను నమ్మకము ఏసంస్థానప్రజలకును ఉండజాలదు. తమ కర్మముమూడి వాణిజ్యములకుగాని, రైల్వేలకుగాని, మరిదేనికి గాని సంబంధించిన విషయములో ఫెడరల్ శాసనసభయొక్క నిర్ణయముచే తమకు నష్టము కలుగునో, అప్పుడు రోజులోతలమార్చి రోకటిపోటుకై చింతించుట అవివేకమని వారలెంచు దురు. సంస్థానములన్నియు ఒక్కతెగకు సంబంధించినవి కొఱటి ఒక్క కట్టుమీదనుండి ఏ సంస్థానమునకు నష్టకరమైన తీర్మానమునుగాని తక్కిన సంస్థానములన్నియు కూడకలిసి నిరాకరించవలెనను సంప్రదాయము పెట్టుకొనవలసియుండును. ఇదే అభిప్రాయమును పోయిన ఆగష్టునెల గుంటూరులో జరిగిన దక్షిణ హిందూస్థానపు సంస్థానముల ప్రతినిధులసభలో శ్రీరంగశ్రీ సంస్థానాధిపతి సూచించియుండెను. కాని సంస్థానములన్ని యు ఈవిధముగ ఏకమగునని సంస్థానప్రజలకు నమ్మకమేమి? అనేక చిన్న సంస్థానములను పెద్ద సంస్థానములు తమకంటె హీనముగజూచుచుండుటవలన ఇపుడు చిన్న సంస్థానములకు న్న ఆగ్రహమే ఈ అపనమ్మకమునకు పోషకముగనున్నది.

బ్రిటిషిండియా అభిప్రాయము

కాబట్టి ఇంతవరకు, సంస్థానములలో ఫెడరేషను విషయములనుగూర్చి ఆలోచించి తెలిసికొనగల ప్రజలు తమ ప్రస్తుతదశలో అంతకుమాలు పోకున్నమాకు ఇష్టాదేయే సులక్షణములున్నచో వాటికి భంగములేకుండ ఫెడరేషనులో చేరదలచినచో సంతోషింతురని తేలినది. మరి బ్రిటిషిండియాప్రజల అభిప్రాయమేమి?

ఇపుడు బ్రిటిషిండియా ప్రజాభిప్రాయము ఫెడరేషను విషయములో బద్ధద్వేషముగ నున్నది. ఇట బ్రిటిషిండియా ప్రజాభిప్రాయమనుటలో బ్రిటిషుఇండియా ప్రజలలో అధికసంఖ్యాకుల ప్రతినిధులగు జాతీయాభిమానుల అభిప్రాయమని తాత్పర్యము. బ్రిటిషిండియాలోని రాష్ట్రములలో శాసనసభలలో జాతీయాభిమానులు ప్రయత్నించినచో అధికస్థానములను పొందగలుగుటకు వీలుండెను: అట్టి సౌఖ్యమయ్యెను. ఫెడరల్ శాసనసభలో అట్టి అవకాశమేలేదు. ఫెడరల్ అసెంబ్లీలో మొత్తముస్థానములు ౩౭౫కు మించరాదు. ఇందులో జాతి మతాదిభేదములులేక ఓటింగు హక్కుగలవారలందరును సమానముగ తమ ప్రతినిధులను పంపుట కధికారముగల స్థానములు ౧౦౫ మాత్రమే. తక్కినవాటిలో కార్మికులకుగాను ప్రత్యేకించబడిన ౧౦ స్థానములును, స్త్రీలకుగాను ప్రత్యేకించబడిన ౯ స్థానములును తప్ప మిగిలినవన్నియు కులభేదములకును, వృత్తిభేదములకును పంచబడినవి. వీటిమొత్తము ౨౫౧. ఈ ౨౫౧ మందిలో ఎంతో కష్టముమీద ౫౧ మంది తక్కువ ౧౨౮ మంది జాతీయాభిమానులతో కలియగలరని ఆశించుటకే ఒక మహాయోగమగును. ఇక జాతీయాభిమానులు లేక చేతులున్నా ఈ శాసనసభలో ఏమి సాధించగలరు! కుల తత్వాభిమానులు కులభేదములను అభిమానించనివారికి తోడ్పడుటవల్ల పూంజేదారులు ధనాకాంక్షితులు, వారలకు ప్రజాసామాన్య క్షేమముకన్న తమధనమే ప్రధానము. సాధారణముగా వారలకు జాతీయాభిమానులతో విరుద్ధము తప్పనదయనవలెను. ఇక సంస్థానములకు ౧౨౫ స్థానములున్నవి, ఈ౧౨౫ స్థానములను సంస్థానప్రజ లెన్నుకొన్న ప్రతినిధులచేగాక సంస్థానాధిపతులు నియమించిన వారలతోనో సంస్థానాధిపతులతోనో భర్తీయగును. ప్రజ లెన్నుకొన్న ప్రతినిధులకు ప్రజాభిమానముండునుగాని, సామాన్యముగా ప్రజాపీడన నిరంకుశత్వములకు పేరుపొందిన సంస్థానాధిపతులకుగాని వారలచే పంపబడినవారిలకుగాని, ప్రజాభిప్రాయదృష్టి అంతగాపట్టదు. అదియుగాక ఈసంస్థానములు ఒక చక్రవర్తి లోంగిన సామంతములగుటచే, సంస్థానాధిపతులు చక్రవర్తికే తోడ్పడుదురు. చక్రవర్తి యనగా వాస్తవములో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును భారతదేశములో చిరస్థాయిగనిలిపి లాభము పొందవలెనను తత్వమేయనవచ్చును. ఆ తత్వమునకు సంస్థానాధిపతులు తోడ్పడెదరు. ఇది ప్రజాదృష్టికి విరుద్ధము గనుక మొత్తముమీద కులమతభేదములు పాటించని, ఒకదేశము ఇంకొకదేశముపై సామ్రాజ్యాధిపత్యము వహించి పరిపాలనచేయుటకుతగినదనినమ్మి ప్రజాభిప్రాయమునకు ఫెడరల్ శాసనసభయగు అసెంబ్లీలో అంతయుప్రతికూలమే. ఫెడరల్ శాసనసభలోని రెండవశాఖయగు కౌన్సిల్‌లోకూడ నింతేగలదు.

కౌన్సిలులో మొత్తము ౨౬౦ స్థానములలో ౭౫ సామాన్యస్థానములు, ౫౯ కులభేదములకు ప్రత్యేకించబడినట్టివి, ౬ స్త్రీలవి, ౧౦౪ సంస్థానములవి. అనగా ౯౧ జాతీయాభిమానులు ప్రతికూలురగు ౧౬౯ మందితో నెగ్గవలసియుండును.

కనుకనే ఒక్క కాంగ్రెసువారేగాక బ్రిటిషుఇండియాలోని అన్ని రాజకీయపక్షములును (కులమతభేదములు ప్రధానముగ నెంచనవి) ఈ ఫెడరేషను దూషించినవి. కాంగ్రెసు పక్షమైనచో మండిపడుచున్నది అనేకులు కాంగ్రెసు నాయకులు ఇటీవల కొన్ని మాసముల నుండి "తమతమ సంస్థానములలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములను స్థాపించని, ప్రజ లెన్నుకొనిన ప్రతినిధులుగల శాసనసభలైన నేర్పరచని నిరంకుశ సంస్థానముల అధిపతుల ప్రతినిధులతో ప్రజాప్రతినిధులకు కేముకలియుట ఇదేమి అన్యాయము" అని ఘోషించుచున్నారు. ఫెడరల్ శాసనసభలలో సంస్థానాధిపతుల ప్రతినిధులుచేరి ప్రజాభిప్రాయ ప్రతికూలముగ ఓటుచేయుట జరుగుటచే సంస్థానముల ప్రజలకేగాక బ్రిటిషుఇండియా ప్రజలకును నష్టముకలుగును. ఈవిధముగ సంస్థానాధిపతులకు బ్రిటిషుఇండియా పరిపాలన విషయములలో జోక్యమేల యుసగవలెనని బ్రిటిషిండియాప్రజ లాగ్రహపడుచున్నారు.

ఇంతవరకు చూచినచో ఈఫెడరేషను కావలెననువారలు బ్రిటిషిండియా ప్రజలకును లేదు, సంస్థానప్రజలకును లేదు, సంస్థానాధిపతులకును లేదు. ఒక్క బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి మాత్రమే ఈతొందర పట్టియున్నది. ఇపుడుండు కేంద్రశాసనసభలో జాతీయవాదుల బలము హెచ్చుగా నుండుటవల్ల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికారమునకది ప్రతికూలముగ నున్నది. అందుచే జాతీయవాదుల బలములేని ఫెడరల్ శాసనసభ యేర్పడినచో మరికొంతకాలము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతత్వము సుఖముగా ఈడగలుగును. కనుక బ్రిటిషువారికే ఫెడరేషను తొందరపట్టియున్నది.

—

భగవాన్‌లాల్ నారాయణ్ జీ
అత్తరు వ్యాపారులు
మఖ్లీకమాన్, హైద్రాబాదు
మావద్ద అన్నివిధములైన స్వదేశీ అత్తరు తైలములు, అగరుబత్తీలు, గంధపుపొడి, చాయ పీపలు జర్దా మొదలగునవి అమ్మబడును.

రాష్ట్రీయ వార్తలు

డాకూరు

శ్రీయుత కోకా రంగారావు కంట్రాక్టరుగారి యౌదార్యము.

(ఒక గ్రంథాలయాభిమాని)

౯—౧౦—౪౭

శ్రీ సచ్చిదానందాంధ్ర గ్రంథనిలయము నిచట ౧౩౩౯ ఫస్లీయందు స్థాపించినవారు కీర్తిశేషులగు గుండేరావు దేశపాండ్యగారు వీరు రెండుసంవత్సరములవరకు కత్యంతశ్రమ గావించి సుమారు (౩) వందల గ్రంథములు ప్రోగుచేసి వివిధ పత్రికలు తెప్పించి ప్రఖ్యాతి గడించి తమ ప్రత్యేక మందిరమున గ్రంథనిలయమును కొంతకాలము నడిపిరి "శ్రీసంతులుగారు యకాలమృత్యువునకు గుఱియైరి. శ్రీయుత ఆరేటి నారాయణరెడ్డి సమస్త పట్వారిగారు శ్రద్ధవహించి గ్రంథనిలయమునకు మిగుల పాటుపడి నేటివరకు (౫) వందల గ్రంథముల సమకూర్చిరి చందాదారులు చందా లివ్వని కారణమున స్వయముగ నమూల్యగ్రంథముల తెప్పించి భాషాసేవకు గృషిసలిపిరి పరాధీనమునందున్న గ్రంథనిలయమునకు తమస్వంతస్థలమున మందిర నిర్మాణమునకు చందాలమూలమున ప్రయత్నింప నమకట్టిరి అంతవీరి ప్రయత్నము నెరిగిన బెజవాడ కాంట్రక్టరులును, (౧౦) సంవత్సరముల నుండి యిచట కంట్రాక్టుపనుల గావించి ప్రస్తుతము విరమించిన శ్రీయుత కోకా వెంకటరంగారావుగారు వారిధర్మపత్నియగు శ్రీమతిలక్ష్మిబాయమ్మగారు గ్రంథనిలయస్థలమునందే ఆలయనిర్మాణమునకు పూనుకొని గ్రంథాలయమునకనుబంధముగా శ్రీకృష్ణ హరినాధ బాబా భజన మండలిని స్థాపించిరి గ్రంథాలయనిర్మాణకార్యము పూర్తిఅయినది. గ్రంథనిలయమున కిరుపార్శ్వములయందు పశ్చిమ భాగమునందొక మడిగెను కట్టించి దానిపైనదివ్వె అద్దెతో దీపారాధనవ్యయము నేర్పరిచిరి ప్రాగ్భాగమున దొక గదినిర్మించి యందు ప్రయాణికులు పాంథులు నిలచుటకు, బసచేయుటకును అన్నదానము చేయునపుడు పాకశాలగా వినియోగింప సంకల్పించిరి. నిర్మాణకార్యము వర్షాకాలమువలన నిలచియున్నది, గ్రంథనిలయ ప్రవేశోత్సవము అతి వైభవముగా జరిపిరి మరియు దీనులకు అనాధులకు అన్నదానముగా విరిచిరి ప్రతిసోమ శుక్ర వారములయందు శ్రీకుసుమ హరినాధ భజన (౮) మొదలు (౧౦) వరకు మహానందముగ జరుగునట్లేర్పాటుగావించియున్నారు "నిత్యముగా-జరుగుచున్నది గ్రంథనిలయమునకు కొన్ని గ్రంథముల నొసగి ఆంధ్ర వారపత్రికను శాశ్వతముగా తెప్పించి యొసగుటకు వాగ్దానమొసగిరి. గ్రంథనిలయమునకు శ్రీయుతులు మాదరెడ్డిగారి బుచ్చిరెడ్డిగారు, పతంగి కిషనుగారు, గ్రంథపా

ఏనుకూరు

(ఒక విలేఖరి)

౨౫—౧౧—౪౭ ఫసలి,

మధిర తాలూకాలో చేరిన యీ గ్రామమునందు యింటాడిపాఠశాలగలదు. రామరాజాగారు ౪౫ ఫసలి నుండి పిల్లలకు విద్య గరపుచున్నారు. ప్రతిదినము పాఠశాలకు ౨౫—౩౦ మంది బాలురు వచ్చుచుందురు నాజరుసాII గారు కూడా యీ పాఠశాలను పరిశీలించి పై యధికారులకు రిపోర్టుచేసిరి ఈ పాఠశాలకు విద్యాశాఖనుండి నెల ౧ కి రు ౩ మాత్రమున వాయిదాయొసంగబడుచున్నది పైన తెల్పిన తేదీనుండి నేటివరకు ఉపాధ్యాయులవారికి ఒక నెలజీతము రు ౩ మాత్రము యివ్వబడెను మిగతజీతమునకై ప్రయత్నముజరుగుచున్నది.

రామరాజుగారు వుదారస్వభావులు విద్యార్థి మానసులు, దయార్ద్ర హృదయులు, పలు విఘ్నములు కష్టనష్టములకోర్చి ఏకదీక్షతో కర్తవ్యము సాగించుచున్నారు యీ గ్రామ మరణ్యమధ్యమున క్రూరమృగముల నివాసస్థానముగా నుండుటచేత, మలేరియా రోగమునకు పుట్టిల్లు

ఇట్టిస్వల్పజీతమునైన పాఠశాలను నిర్వహించుచున్న యుపాధ్యాయుల మొరాలకించు యధికారులు కానరారైరి ,ఘనII నిII ప్రభువు (౩౦) లక్ష రూప్యములు విద్యాశాఖకై వెచ్చించుచుండుట లోకవిదితము. దీనికి గుడ్డకుల, దూరలగు కర్షకబాలుర విద్యానిమిత్తమై మాయూర నిర్మింపబడిన పాఠశాలకు రు ౩ మాత్రము, రైతులనుండి పనులు చేయులోక లుపండులోనుంచి. తకణమున నెలనెలకు పొందుటకు నోచుకొనకుండుట వీరి దురదృష్టము ఇంతకును న్యాయమహాజర్లు,దరఖాస్తులు, ముఖ్యసదాకకు పాములు మున్నగునవి పంపుకొను కార్యాలాపముగి ననులాభములేక పోయెను ఈ విషయమున యెహైనియాం గారు ఆలోచించు టత్యవసరము.

ఇదికాలాకాలో అన్నవరములింగన్నపేట యను రెండు గ్రామములందు ఏనుకూరు సమీపమున నున్నది, దియూర్లకు వాళాను లోకలుఫండుమట్టి గ్రాంటు పాఠశాలలు స్థాపింపబడుట ముఖ్యము

అకులుగా పని చేయుచున్నారు ప్రాత చందాదారులను తొలగించి క్రొత్త చందాదారులను (౧౫) గురు కూర్చినారు చందాధనము క్రమముగా ప్రోగుచేయు ప్రయత్నము సాగుచున్నది శ్రీయుత రంగారావుగారు కీర్తికార్యమును నెరవేర్చి ధన్యజీవులైరి

చిత్తలూరు

వర్షాభావముచే కర్షకుల యిక్కట్లు

(ఒక విలేఖరి)

౧౩ అబాన్

నల్లగొండజిల్లాలో చేరిన గ్రామములలో నిదియొకటి ఇచట తో లకరినుండి సస్యానుకూలముగు వర్షములు లేవు. అపుడపుడు రాలినకుపారములకు ప్రవాసవిత్తనములు జేసినారు. మొలచినవి, మొలచినవి నిలిచినవి తమయొద్ద లేకున్న వేరుసెనగ పుట్లకుపుట్లు వరినాగుల కొరకు రొద్దతెచ్చి పాపము రైతులు తమఋణము చెల్లించి ఆర్థికమస్థితినుండి విముక్తియగుటకు పశువులచేత కైన చోర్పనాసించక అసువ్యయములకోర్చి పలుకులలో లిపించి భూమపై పెడజల్లినారు. నాగు లెటు ముడిచడు నాయని ఆందోళనమనస్కులైనారు కంచెలలో గడ్డి సున్న. చేతిమేతలయిపోయినవి' వరిపంటలు' ఇచట భావులుగాని చెరువుగాని లేవు మాసావదినుండి మాడు కాలవ లేర్పడి యున్నవనేకాని యెటులైతే కృష్ణ, గోదావరి, పెన్న, కావేరి, తుంగభద్ర మొదలయినవదులకు ప్రభుత్వమువారానకట్టలు వైచి నీరు నిలువరియించి ఉపయోగించుకొనునట్లాచరించుటచే ఎల్లప్పుడు నిర్విచారముగా మాతృస్తన్యపానముచే పెరిగిన శిశువులవలె పైరులనుకూలముగానున్నవని వినుచున్నాము. మాదురదృష్ట మట్టి యానకట్టలకు, నాకార్యములకు భాజనము కాలేదు .సేలము మనుష్యులు చేసెక్కలతో, పారలతో నేవ్యభూములను పారింపకొనుటకు యినుకలో సుమారై దారు మైళ్లవరకు రాత్రి పగళ్లనక తోడి పాటుపడి కష్టముచే జనించిన ఘర్మబిందువులతో మిశ్రితమొనర్చి జాలు గలిగించి నడుపుచుండ ఇంతదూరమువచ్చు జలమును నడుమ పిపాసాతురతచే పశు పక్షి మృగాదులు పానమొనరించి మిగిలినదిపచే జాట్లుపెట్టినారు. తగినంత నీరులేక నిలచియున్న పైరులనుచూచి నిట్టూర్పులతో , నిలువుగుడ్లతో, దీనముఖులై కల్లాడుచున్నారు తేరేయాధారము గాంచలేరక యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు మాసావదిక్కడ్డముగా గండిపేట చెర్వువేసినప్పటినుండి నదిలో పారు క్రమముగా రావడంలేదు ఇటువంటి కరవుదినములలో ప్రభుత్వమువారు చెరువునందలి యొకతలుపు వొక్క-కోట అరుగంటలకొరకు తెరువనాజ్ఞాపించిన మూసీలోకి నీరు వచ్చును జలలు వృద్ధియగును కృషికుల శరీర కష్టములకు ఫలోదయము కలుగును వరిపైరుల మట్టుకైన ఆధారముకలుగునని ఆశయము, ఇచట భారాలుకూడ చెరువులక్రిందమాదిరి యు ౧ కు తుదకు రు ౧ ౧ రూపాయలవరకు విధించినారు. కృషికులకష్టమునవలోకించిన వరి పైరులయినా అక్కరకువచ్చును, మా గికి ఆధారమేకనపించదు మరుమటేపనివలె ఎండలు మెండుగానున్నవి కిష్టులు పనిపించినవి, ఋణదాతలు కాలమునగని అప్పులు పుట్టనిచ్చుటలేదు ఈశ్వరసంవత్సరము పదిరెండువిసములపంటయును పంచాంగములలోని సిద్ధాంతములు తెల్లక్రిందులయినవి నాటికు వీనిమలై నా నైనదో మొర్రిడ తేలునో తేలదో! రైతులదుస్థితి ప్రభుత్వమువారికెకరముపై నాధారపడియున్నదని. గమనించుదురుగాక యని నమ్ముచున్నాము

125000

వ్యక్తులు

హిందూస్థాన్ కోఆపరేటివ్ యిన్సూరెన్సు సొసైటి లిమిటెడ్ లో తమ జీవితముల భీమా చేసియున్నారు.

మీరుకూడ దానినే నిర్ణయించుకొనుడు

స్థానిక కార్యాలయము.—సెంట్రల్ బ్యాంకుబిల్డింగు, మాహెరాజ ఉస్మాని హైదరాబాదు-దక్కన్.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతము

బలహీనమైన

బిడ్డలకు

పుష్టియును,

బలమును,

ఆరోగ్యము

నిచ్చును.

ఒక సారిమా దుకాణమునకు వచ్చి పరీక్షింపుడు

PATANGAY BROS
HYDERABAD DN

నోటు — ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములకు జవాబుకార్డు లేక ఒక అణా టికటు పంపవలెనని

హైద్రాబాదులో బొంబాయిమాదిరి కుట్టిన-బట్టలు

మాదుకాణములో వివిధమైన కోట్లు పట్లోనులు, కమీజులు, సైలర్ సూటు, షేర్వానీలు, ఖాకీషార్టు మర్సు నిక్కర్, ఖాకీకోట్, పట్లోను లాగులు, ఆఫ్ షరంలు, బనియనులు, పిల్లల రేష్మీ, మఖ్మల్ ఫ్రాగులు, జాకీట్లు, మొదలగు దుస్తులు, సరసమయిన ధరలకు అమ్మబడును. ఒకసారి ఖరీదుచేసి పరీక్షించుడు.

ప్రధాన కార్యాలయము —

పతంగిబ్రదర్స్, సాలార్ జంగ్ బిల్డింగ్

బ్రాంచి — హైదరాబాదు-దక్కన్.

గవర్న మెంటు బిల్డింగు నం ౨౧ పురాన జైలుబజారు

సికిందరాబాదు.

మీ ఆప్త మిత్రులు

ది సన్ లైఫ్

ఆఫ్ ఇండియా యిన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

హెడ్. ఆ. 3 టెంపుల్ రోడ్, లాహోర్

(స్థాపితము 1932)

అధ్యక్షుడు — గౌII ఆర్.బి.యల్. రాంశరణ్ దాసు సి. ఐ. యి., యం. సి. యస్.,

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు — భీంసేన్ సచార్ బి. ఎ. యల్ యల్. బి- యం. యల్ ఎ,

పుట్టి కొలదిసంవత్సరములేయైనను నమ్మకమైన రక్షణ

ఆదర్శపూర్ణమైన ఉపకారము

తక్కువ కిస్తులతో బాటు ఎక్కువ బోనసు

ఒసగుచున్నది.

క్వెట్టా భూకంపములో మరణముల క్లెయిములమీద

దాదాపు ర్పు 50,000 లు చెల్లించబడినవి.

ప్రొ. ఫెవర్ కె. బి. మాధవ M. A., F. R. A. S., A. I. A., (లండన్) గారుయిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

- లెక్కలు సక్రమము.
- వ్యాపారము., మేనేజిమెంటు, ప్రశంసార్హము.
- మరణముల సంఖ్య స్వల్పము.
- వడ్డీ ఆదాయము అధికము.
- వ్యయము స్వల్పము.

పూర్తిచేయబడిన వ్యాపారము సుమారు 1,50,00,000

ఉదారమైన పద్ధతులపైన ఆర్గనైజర్లు, ఏజంట్లుకావలెను. పనిచేయువారలకు సర్వవిధముల తోడ్పాటుచేయబడును దరఖాస్తులు పంపు టకు —

చంద్రాఅండుకో, చీఫ్ ఆర్గనైజర్లు, మదరాసు రాజధాని, దేశీయ సంస్థానములు 164, కైలాస్ మాన్షన్సు, మారేడ్ పల్లి, సికింద్రాబాదు.

లేక

పొలిసెట్టి లక్ష్మయ్య, స్పెషల్ ఆర్గనైజరు నిజాంరాష్ట్రమునకు

కొందరు మాత్రమే ప్రమోషను [illegible]

ఎల్లప్పుడు అలసట నీకు జయము చేకూర్పదు

అలసటగా యున్నయెడల నీయావచ్ఛక్తిని వినియోగపరుపలేవు. వలనన నీవు ఖర్చుపెట్టుశక్తిని మరల కూర్చుకొనలేక పోవుటయే- ఉదయముననే నిద్రలేచినప్పుడు నిస్సత్తువగా నున్నయెడల రాత్రి పరుండబోవునప్పుడు ఒక గిన్నెడు హార్లిక్సును పుచ్చుకొనుము. అది నీశక్తిని త్వరతో సమకూర్చి నీశక్తిని పెంపొందించును.

హార్లిక్సులో, అవుపాలతోను మీగడ, బార్లి, గోధుమలో యున్న బలకర పదార్థములున్నయీనున్నవి. గంజిపదార్థము లేదు

హార్లిక్స్ [illegible]

గోలకొండపత్రిక

ఈశ్వరనామ సం॥ర భాద్రపద బ॥ 3

గురువారము

అభ్యుదయము

నైజాంరాష్ట్ర చరిత్రయందు ౧౭ అక్టోబరు తేదిని భావిచరిత్రకారులు నూతన ఘట్టమున కంకురార్పణమని నిర్ణయించెదరు. ఆశాపూరిత నేత్రములతో నిరీక్షించుచుండిన ప్రభుభక్తి ప్రజలకు ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులగు రై. ఆ. నవాబు సర్ హైదర్నవాజ జంగు బహద్దరు డి. సి. ఎల్. గారు ప్రజాశ్రేయోభిలాషులగు ప్రభువుగారి దివ్యసందేశము శాసన సభ్యులద్వారా విశదపరచిరి.

ప్రభువుగారు విద్యాప్రియులు; రాష్ట్రాభిమానులు; ఉదారగుణ సంపన్నులు; నిరాడంబర జీవులు, ప్రజాశ్రేయోభిలాషులు: దాన ధర్మములందు కర్ణుని మరపించిన దివ్యమూర్తులు.

రాష్ట్రమునందు అధికారరీత్యా అన్యాయము ప్రబలకుండజేసి సక్రమ మార్గము నవలంబించి, ఆధునిక రాజకీయ సూత్రములతో సత్పరిపాలన మభిలషించు వారనుటకు ప్రభుత్వ సభయే ప్రబల నిదర్శనము. ఇంతేగాదు సుమారు ౨౦ సంవత్సరములనాడు ప్రకటించిన—స్థలాంతరమునగల—ఫర్మాను ప్రభువుగారి ప్రజాప్రేమ, సహృదాభ్యవము వెల్లడిజేయుచున్నది. రాష్ట్రమునందు, యితర ఆధునిక పద్ధతు లవలంబించి పరిపాలించుచున్న రాష్ట్రముల మాదిరి, ప్రాతినిధ్యముగల శాసనసభ యేర్పరచుటకు ప్రభువుగారి హృదయ మెటుల తపించుచున్నదో, నేటిదేగాక, అనాటి ఫర్మానే చెప్పక చెప్పుచున్నది. ఇంతవరకిది క్రియారూపము బడయనందున దాని శాభాగ్యము కలిగించుటకు ప్రజల హృదయమునందు మరొకమారు రేకెత్తింపబడినది.

నేడు రాష్ట్రమును అభివృద్ధిస్థాన మలంకరింపజేయ నడుకట్టిన నవాబుగారు వర్తమాన రాజకీయ సూత్రము లవగాహనము చేసుకొనిన చతురులు. తోడి సంస్థానములందు జరుగుచున్న మార్పులు దిలకించుచున్న ధీమంతులు. ఆర్థికములందేగాక రాజకీయ రహస్యములందు దననూనులు. ఇట్టివారి ప్రాపున రాష్ట్రీయుల కోరిక లీడేరునని యాశగలదు.

నవీన సంస్కరణముల విచారణకై నిర్ణయింపబడిన సంఘ మేవర్గమునకు జెందియుండునది తిరిగి వివరించుటనవసరము. సంఘమువారి కర్తృత్వము దాని ఫలితము, ప్రజామోదన విమర్శనము చర్విత చరణము.

రైల్వేబస్సు అధికారుల ఔదార్యము

రైల్వేశాఖనుబంధమగు రోడ్డు రాక పోకల శాఖయొక్క సూపరింటెండెంటుగారు, రైల్వే బస్సు ప్రయాణీకుల సౌకర్యానుకూలములకై చేయనిశ్చయించిన, చేయుచున్న ఏర్పాటుల వివరించు లేఖ ఇదివరకు ప్రకటింపబడినది. అందు నిర్దేశించబడిన అంశములు మా పాఠకులకు గమనార్హములు.

ఈ లేఖ ప్రయాణీకులకు, ప్రస్తుతము రైల్వే బస్సులలో గలుగుచున్న కష్టములకు సమాధానము. ప్రయాణీకుల యిబ్బందుల ప్రకటించు నపుడు రైల్వే బస్సు అధికారుల దృష్టి నాకర్షించి ప్రయాణీకులకు సౌకర్యముల సమకూర్చబడుననియే మేము విశ్వసించితిమి. అది వృధాకాలేదు. ఇ. డబ్ల్యు. స్లాటర్ గారు రైల్వే ఏజంటుగా వచ్చినప్పటినుండి రైల్వే పరిపాలనలో ప్రజా సౌకర్యము, ప్రజాభిప్రాయ సంతృప్తి - ఇవి ప్రధానలక్ష్యములైనవి. రైల్వేబస్సుల విషయమున ప్రజల కేవిధమైన అసౌకర్యములుగాని, అవసరములుగాని కనిపించినచో వాటిని వారు కాచిగూడలో రోడ్డుట్రాన్స్పోర్టేషన్ శాఖాధికారికి తెలియబరచుకొనిన, తగుచర్య గైకొనబడునని ఇదివరకే ప్రకటించి యున్నారు. కాని యెంతమంది ఆ విధముగ అధికారులకు తెలియపరచియున్నారో మాకు తెలియదు. ఈ విషయమై ఇదివరకొకసారి మేము ప్రజలను హెచ్చరించి యుంటిమి. మరల ఇపుడును హెచ్చరించుచున్నాము, ఇబ్బందులు దెలుపదలచిన వారు తత్సంబంధాధికారులకు తెలుపుకొనుట నేర్చుకొననిచో, ఎందరు మంచి ఉదారాశయములుగల అధికారుల ప్రకటనలు చెవిటి వానికి శంఖూదినట్లగును. ప్రజలు తమకష్టములకు తమనే నిందించుకొనవలసినవారలగుదురు. రైల్వేఅధికారుల ప్రజాసౌకర్యాశయమును గూర్చి అనుమానము పొందుట నిరాధారమే యగును.

సినంత ప్రమాదమేమి సంభవించెనో మాకు బోధపడుటలేదు. గ్రంథాలయముల విషయములో పోలీసులు చర్యగైకొనుటకు అధికార మొసంగు ప్రత్యేక శాసనము (అలాడాల సంబంధమైన ఖవాయదు వంటిది) లేనప్పుడే ఇట్టి వైపరీత్యము సంభవించ సాధ్యమగుచో ప్రత్యేక శాసన మేర్పడి యున్నచోపరిస్థితులింకను ఎట్లుండునో నూహించవీలు కలదా? నిర్దిష్ట గ్రంథాలయ విషయములో, ఇంతకును మాప్రత్యేక విలేఖరి దెలిపిన విషయములకు పోలీసు ఉద్యోగులు సమాధాన మొసగెదరా? గ్రంథాలయము యెడ తమ వైఖరి నిరాధారము కాదని పోలీసు ఉద్యోగులు నిరూపింతురే మోచూతముగాక!

గ్రంథాలయమునకు బెదరింపు?

నల్లగొండజిల్లా లోని కస్తాల్గ్రామములోని కొందరు ఉత్సాహులచే స్థాపించబడిన గ్రంథాలయ విషయములో పోలీసు ఉద్యోగులునూపినట్లు మా ప్రత్యేక విలేఖరి విశదపరచిన ఆగ్రహము ఆశ్చర్యకరము. ఇటీవలకొంతకాలము నుండి ప్రభుత్వ కేంద్రమున వ్యక్తమగుచున్న ఉదార తత్వమున కిది సంపూర్ణ విపరీతము. ఈగ్రంథాలయమును నిర్బంధముగ మూతవేయించ బూనుకొనవల

శాసనసభా విస్తరణము

ప్రభువుగారి ఫర్మానులు

౧౩౩౭ హిజ్రి (౧౯౧౯)

శాసనసభలో మార్పు జరుగునరకు ప్రస్తుత ప్రవిధాన మనుసరించవలయునని . పరిపాలనా సౌకర్యమునకై ప్రభుత్వసభ స్థాపించుమని ౨౨ సఫర్ ౧౩౩౭ హిజ్రి నాటి ఫర్మానులో ఆజ్ఞాపించియుంటిని. ఈబుధ కీ. శే. సాలర్జంగ్ గారి సంస్కరణములలో నొక ముఖ్యమైన విషయము. ప్రారంభస్థాపనమందింతవరకు దీనియందు కొన్ని మార్పులు జరుగుచువచ్చినను వర్తమాన కాలపు అవసరములననుసరించి యిది అసంతృప్తికరమువచ్చును. ఇది నా ప్రియమగు ప్రజల అభివృద్ధి, అభ్యుదయముల కవసరమగు నీకను సరిపోవునని అనించ వీలులేదు. ప్రభుత్వసభ స్థాపన పరిపాలనమును సక్రమమార్గము నందేర్పరచగలదు. ఆరంభము చక్కగా జరిగినది. స్వయముగా దానిసేవయే దానిరహస్యము నకు ప్రమాణమని నాకు దృఢవిశ్వాసము గలదు. ముఖ్యసంస్కరణ కార్యములలో శాసనసభ విస్తరణమునకు వలయుమార్గములు, పరిస్థితుల సంపూర్ణవిచారణచేయ వాద్యస్థియందుగలవు. ఇది ప్రభుత్వ యంత్రమందొక ముఖ్యాంగమగుటచే లాభదాయకమగు టత్యవసరము.

పైవిషయములకొక యపూర్వరూప మేర్పరచుటకు తక్షణమే వలయువిషయముల సేకరించుటకు ప్రభుత్వసభాధ్యక్షులగు సర్ అలీ ఇమాంను ఆజ్ఞాపించుచున్నాను. నా ప్రజలు విద్య నైతికములందు గడించిన అభివృద్ధిని దృష్టియందుంచుకొని క్రిందివిషయములగురించి విచారణ జరుపవలయును:—

౧. సభయందలి యెన్నికవిషయము సంతృప్తికరముగా హెచ్చించుట.
౨. అపరోక్ష (Indirect) సమ్మతిమార్గము.
౩. గణితము వర్గ ప్రతినిధులయెన్నిక.
౪. అల్పసంఖ్యాకుల సంరక్షణము.
౫. సమ్మతియొసగు సత్వముకలుగు షరతులు.
౬. ప్రభుత్వసభ్యుల సంఖ్య
౭. సభ, సభ్యులకర్తృత్వములు, అధికారములు.

ఇట్టివిచారణ పూర్తికై ప్రత్యేకాధికారుల, సంఘముల నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుల కధికారమొసగబడుచున్నది. వీరందించు నిర్ణీతవిషయములపై (ప్రత్యేకతీర్మానములుగల) శాకనిపేశక సిద్ధపరచి అభిప్రాయార్థము ప్రభుత్వసభకంపవలయును. అతర్వాత ఆజ్ఞకై నావద్దకంపబడును.

1356 హిజ్రి (1937)

నా ప్రజల, విద్య, నైతికాభివృద్ధి కనుగుణ్యముగా శాసనసభ సంస్కరించుట, విస్తృత పరచుట కప్పటి సభాధ్యక్షులను వలయు సంగతుల సేకరించుటకు ౧౩ జమాది-ఉల్-అవ్వల్ ౧౩౩౭ హిజ్రీనాటి ఫర్మానుద్వారా విశదపరచియుంటిని, నా ప్రభుత్వము నా రాజ్యమునందు ముఖ్యపక్షముల ప్రాతినిధ్యమువహించు సంస్థ, సంస్థస్థాపించి తద్వారా నా ప్రజల అవసరములు, కోరికలు అను రూపముగా అభివ్యక్తముగా గ్రహించుటకు ప్రభుత్వము, ప్రజల సంబంధసమస్య గురించి యాలోచించుచున్నాను. ఈవిషయమునందు నా ప్రభుత్వసభ అభిప్రాయములు కనుగొనినపిదప, వారి అభిప్రాయము నాకు స్థైర్యమొసగుచుండుటచే యీ విషయమునందు నా రజతోత్సవ సంవత్సరాంతములో ప్రారంభింపదగు అవలంబించుటకు నిశ్చయించితిని. నా సభయందలి శాసనసభ్యులవారల సంఘమువ కీవిషయములో సూచనలు తయారు చేయుట కప్పగించినను, అవసామాన్యముతో నెక్కువగా సంబంధముండుటచేతను, అధికార, అనధికార సభ్యులుగలిగి స్వతంత్ర భావములు, అనుభవముగల సంస్థ స్థాపన అవసరమగుటంజేసి, నేను నామంత్రులు, యీ సూచనా నిర్మాణ సంఘమునకు తగురీతిగా సాయ మొసర్చెదరని విశ్వసించుచున్నాను. ఈ సంఘనిర్మాణము, కర్తృత్వము గురించి వివరముగా నా ప్రభుత్వసభాధ్యక్షుల — వారే మీకు సభాధ్యక్షులు; యీ భారవాహకుడు — ను నా సందేశము నేను మీ కందజేయుచున్నాను. వీలగునంతత్వరలో యీకార్యమును సంఘము వారు పూర్తిగావించుటకు నే వభిలషించుచున్నాను; అనుమానములకన్న మించని సమయములో ఫలితములను నా ప్రభుత్వమున కందజేయవలయును. కమిటీ తనబాధ్యత గుర్తెరింగి ప్రాముఖ్యత కనుగుణ్యముగా ప్రవర్తించునని నావిశ్వాసము. "ప్రయత్నించుట నా కర్తవ్యము ఫలింపజేయుట పరమేశ్వరుని ప్రసాదము"

ప్రజాభిప్రాయములు

ఆంధ్రోద్యమ వితానుహులగు మాడపాటి హనుమంత రావు పంతులుగారు.

"ఉపన్యాసము తీవ్ర విలాజనకముగా గలదు."

హైదరాబాద కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ సిరాజుల్ హసన్ తిర్మిజీగారు.

"ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము ఆశాపూరితముగా లేదు. ప్రజల అవసరములు, అభిమతములు బహుళత్వముగా గ్రహింపబడినవి. పునర్విమర్శన మత్యవసరము. నివేదనా నిబంధనలు కేవలము సూచకములు. సంఘ నిర్మాణమసంతృప్తిగా గలదు. సంఘమునకు సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్య మత్యావశ్యకము,

---

తృతీయాంధ్ర మహా సభాధ్యక్షులు, సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులగు బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారు.

"ప్రకటన పూర్తిగా నిరుత్సాహపూరితమై యున్నది. ౧౮ జమాది-ఉల్-అవ్వల్ ౧౩౩౭ హిజ్రి ఫర్మాను యందలి సూత్రముల నిర్ణీత సూచకములు గలవు. నివేదనా నిబంధనలు అస్పష్టములు, సమ్మతిరేఖలు. చాలావరకవి సూచకములు, వివిధ అభిమతములగు కేవలము ఆలోచనా సంస్థ నిర్మాణమే దీని యుద్దేశము"

మన శాసనసభ సంస్కరణాలు

ప్రధానామాత్యుల అభ్యుదయసూచక ప్రకటన

శాసనసభ అభిప్రాయములేనిదె శాసనములు కావింపబడవు

నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యనుగూర్చి ప్రభుత్వ సానుభూతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

హైదరాబాదు: అక్టో ౧౭

ఇదివరకు ప్రకటింపబడినట్లు నేడు ఉదయము ౧౧ గంటలకు నవాబు సర్ హైదరు నవాజజంగుబహదురు (ప్రధానామాత్యులు) హైదరాబాదు శాసనసభపక్షమున శాసనసభా సంస్కరణములనుగూర్చి మహాభువకటింపించిన శ్రీ నిజాంప్రభువుగారి సందేశమును విశదపరచిరి. సర్ అక్బర్ గారి యుపన్యాసమునందు శాసనసభా సంస్కరణలనుగూర్చి పరిశీలనగావించి, నివేదిక అర్పించుకొనుటకు నియమింపబడు శాసనసభ విచారణ సంఘసభ్యుల పేర్లు, వారి విచారణీయాంశములు మొదలగునవి (వీనిని గూర్చి నేను లోగా తెలుపనివిషయములు ధృవమైనవి) విశదీకరింపబడెను. వీరియుపన్యాసము నుగూర్చి పలువురు రాష్ట్రీయ ప్రముఖులందు పలువిధములగు అభిప్రాయములు కలిగెను. కొందరు "పరిస్థితి ఇదివరకటిదే గలదు" అనియు, మరికొందరు "అసంతృప్తికరమగు పరివర్తనగలిగినది." అనియు నుడివిరి.

సర్ అక్బర్ గారు తమ యుపన్యాసమును ప్రారంభించుచు తాము ప్రధానమంత్రులుగా మొదటిపర్యాయము శాసనసభ్యులను సంబోధించు సంతోషమును బొందుచున్నామనియు, ముందు వారితో పరస్పరాభిప్రాయములను బడయ అనేకావకాశములు కల్పించునని ఆశించుచున్నామనియు, తాము శాసనసభా బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు శాసనసభాసభ్యుల సహకారము లభించునని విశ్వసించుచున్నానని యుడివిరి.

ప్రధానామాత్యులు శాసనసభయొక్క విద్యుక్త ధర్మములను వివరించుచు ప్రభుత్వముయొక్క నిర్మాణోద్దేశము: ఉత్కృష్టశాసనముల పై బాధ్యతపడియుండుననియు, మీరు శాసనముల పరిశీలన గావించుటయందును, నిర్మించుట యందును మీరుగల బాధ్యతను నిర్వర్తించు సమయమున, మీరు నిజాంరాష్ట్ర ప్రజల వివిధ అవసరములనుగూర్చి అనుభవము దృష్టియందుంచుకొని న్యాయపూర్వకమైన శాసనములను నిర్మించెదరనియు, నుడివిరి.

నవాబుగారు తమ యుపన్యాసమును సాగించుచు పరిరక్షణ [illegible] చలనములేని సమాజము సమయముకంటె దనియు, కావున శాసనములందు జాతీయతకనుయొక్క సైనసరుస్థలను తేలిన్నగును, పరిస్థితుల కనుగుణ్యములు [illegible] గావించుట ముఖ్యమనియు వాక్రుచ్చిరి.

సర్ అక్బరుగారు శాసనసభా ప్రాముఖ్యతను విశదపరచుచు ప్రభుత్వమువారిచే సూచింపబడిన శాసనములనుగూర్చి అభిప్రాయ ప్రకటనము గావించుటకూడ సభ్యుల విధి యనియు, సాధ్యమగునంతవరకు సభ్యుల అభిప్రాయము గైకొనకయే శాసనములు గావింపకుండ తాము కృషిసలిపెదమనియు, ఎప్పుడైన శాసనములకు ఆదరణలోనికి తెచ్చుటకు కొందరయుండెడి

తో ఆట్టిసందర్భములను వివరించుటయూ లేక యావిధముగశాసనములకు కాలపరిమితి ఏర్పరచి నిర్ణీతకాలమునందు మీ అభిప్రాయము గైకొనుటయూ జరుగుననియు నుడివిరి.

శాసనసభాసభ్యులు ఇదివరకుగావించిన ప్రశంసాయోగ్యములగు కార్యములనువివరించుచు హిందూమతంతాధ్యాపకశాసనమును గావించినందులకు అభినందనములర్పించిరి. ఏ తరగతియొక్క మతసంబంధమగుశాసనమైనను అచరణలోనికి దెచ్చుట, ప్రభుత్వమునకు కష్టసాధ్యమైనదనియు, ఈపరిస్థితియందు శాసనమును కొంతించెడి తరగతి, ఆశాసనమునుగూర్చి పరస్పరామోదమును బొందిన దానిని ప్రవేశపెట్టి, ప్రభుత్వమువారిని దాని ఆచరణయందు పెట్టుటకై కోరినచో ఈ ప్రయోజన విచారణ మగునని యు నుడివిరి.

నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను గూర్చి ప్రస్తావించుచు ఈ సమస్యనుగూర్చి చిత్తుశాసనములు ప్రవేశపెట్టుటకు అనుమతి కోరబడెననియు! చిత్తుశాసనముల ఆశయములనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణ సానుభూతియున్నను, వీనిదాండు ఆర్థికయిబ్బందులు దృష్టిలో నుంచుకొనబడకపోవుటచేతను, ప్రభుత్వమువారే స్వయముగా దీనినిగూర్చి చిత్తుశాసనము ప్రవేశపెట్ట నుద్దేశించుటచేతను ఇంతవరకు వీనిని ప్రవేశపెట్టుట కనుమతి యొసగబడలేదనియు, గౌరవనీయులగు విద్యాశాఖా మంత్రులు తమ చిత్తుశాసనమును అనతికాలమునందు తయారొనరింపగలరని విశ్వాసము కలుగజేసిరనియు, త్వరలో అది మా సమక్షమున అభిప్రాయము కొరకు అర్పించుకొనబడుననియు తెలిపిరి.

మరియు "దర్గాహ చిత్తుశాసనముగురించి ఆలోచనలు జరుగుటయేగాక త్వరలో దానికి శాసనరూపమివ్వబడును" అని విశదపరచిరి.

పిమ్మట నవాబుగారు మ.రా.రా. శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి సందేశమును చదువ గౌరవము బడసిరి. (సందేశము వేరొకచో ప్రకటింపబడినది.

సర్ అక్బరుగారు తమ యుపన్యాసమును ముగించుచు నేడు ప్రపంచము గావించియున్న కిష్టకరపరిస్థితుల వివరించు వీనినుండి హైదరాబాదు వేరైయుండెదనని బలికిరి. "ఒకదేశ సామ్రాజ్యము [illegible] సంపూర్ణ సామరస్యముండజాలదేమో, ఒకే దేశము, ఒకేరాజు అను భక్తిభావన వివిధ మార్గములందు సంపూర్ణ సంఘీభావము పెంపొందింపబడజాలకుండెడిచో మనకు ఈ విజయము పెంపొందకటికిని నిర్దిష్టపడజాలకుండెడిది" అని నుడివిరి.

తరువాత శాసనసభా కార్యదర్శులగు నవాబు హోష్యారజంగు బహద్దురుగారు శ్రీ ప్రభువుగారి సందేశమును శాసనసభా సభ్యులు గౌరవదృష్టితో జూచుచున్నారనియు, ఇట్టియున్నత సందేశము నొసగినందులకు భక్తిపూర్వకముగ కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నామనియు తెలియసిరి.

పూర్వము ముఫీ రేఖాసూస్ గానుండిన రాజాబహదర్ కృష్ణమాచారిగారు ఈక్రింది ప్రకటన నొసగినారు.

"పెషిరాట్ అనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరిగారి ఉపన్యాసము చాలాకొంతవరకు తొందరగా చదివినాను. ఇది అపూర్వము. ఎటులనగా జ్ఞాపకమున్నంతవరకు ప్రధానామాత్యునియొక్క అధ్యక్షతలో రాష్ట్రపరిపాలనవిషయములో ప్రభుత్వాభిప్రాయమును ప్రకటించిన మొదటిసమయమిది. శాసనసభా నిబంధనల ననుసరించి, అదినిర్వర్తించబడిన విధి శాసనముల చేయుటయొక్కటి మాత్రమే ఎట్టివిధానమునుగాని ఏర్పరచు పనితోగాని, మార్పుపనితోగాని దానికి సంబంధమేలేదు. శాసనసభలో రాష్ట్రప్రాతినిధ్యము చాలగొద్దిగా ప్రతిఫలించుచున్నను పైప్రాయిగవర్నర్గవరైదుపభుత్వము సూచనలప్పుడప్పుడు తనవిధానమును వెల్లడిచేయుట కొకమార్గమేర్పరచి సర్ అక్బర్ గారు ప్రవేశపెట్టిన మార్పును అభినందించదగినది.

సాంఘిక శాసనములను గూర్చియు, తత్సంబంధములగు శాసనములనుగూర్చియు సర్ అక్బర్ గారికిగల అభిప్రాయములు విశేషించి నాకు ప్రియములు; ఎందుకనగా వారు మతధర్మములతో పొత్తుకలిగించుకొను సాంఘిక శాసననిర్మాణము అవుతక్షులు అట్టిశాసనము స్వయముగకోరి తమలోతామంగీకరించి పూనినచేగాని సంపూర్ణముకాజాలదని వారిపుడు అధికారముతో ప్రకటించినారు, అట్టివిషయములలో ఇతరమతస్థులు ఓటుచేయక మధ్యస్థులుగనుండవలెనని వారుగావించిన హెచ్చరిక నాకెంతో ముదముగూర్చినది. వారు చెప్పిన ఇతరమతస్థులలో పేరుకుమాత్రకు హిందూమతమునందుండి నిజముగా, హిందూమతమును విశ్వసించినను, మరకృష్టతకమున, దాని సిద్ధాంతములను గౌర తదేశమందలి గొప్పతనబోధకు లామోదించినటువంటి వ్యాఖ్యానములను చేయు అంతర్భాగవానుకూడ చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

సామాన్యముగా శాసనములనుగూర్చి సర్ అక్బర్ గారు చెప్పిన అభిప్రాయము భారత దేశమందలి సర్వమునకు చాల పెద్దమార్పుగలదు. బ్రిటిషుపార్లమెంటు సభ్యులు ౫౦౦ పొమలజీతములతో మరెక్కువ సాధారణముగ కొనరాని పరిస్థితులలో పనిచేయుచుందురు. కాని మన శాసనసభల సభ్యులు, ఎన్నియో అసౌకర్యములమధ్య, తమతీరికవేళ దేశముకొఱకై పాటుపడుచున్నారు. ఉపన్యాసము చెప్పబడినట్టి శాసనసభావిధులను గూర్చి కొంత భేదాభిప్రాయ ముండదగినను అయినను శాసనసభ ఆమోదించిననేగాని, శాసనమేదియు చేయబడదను విశ్వాసకరవచనము, షరతుతో కూడినదైనను, దానికి హైదరాబాదు ప్రజలు కృతజ్ఞులై యుండదగును. అట్టివిధానక్రమము చాలవిశాలమైన ప్రతిష్ఠంధనములతో, అంతమైన సంకల్పములను పేర్కొనవచ్చును

కమిటీ విచారించవలసినదిగ చెప్పబడిన విషయములు చాలవిశాలముగ నుండుటచే, ఉపన్యాసమందే కమిటీ బహువిస్తారపర్యటనము ఎన్నెన్ని విషయములగలవో అన్నిటినిగూర్చి చర్చించుటకు అపారమైన అవకాశమునొసగినది. కాని, ఇదివరకు చెప్పబడిన ఫర్మానులో, ప్రభుత్వమువారు ఏవిషయములలో [illegible] చర్యగైకొన సిద్ధముగనున్నారో ఆవిషయములనుగూర్చి స్పష్టముగు ఆదేశములనొసగియు వీని సర్ అక్బర్ గారి అభయమొసగిన [illegible] [illegible] [illegible] టీ ప్రేటికిసించెదరా లో ఇట్టికమిటీలు సాధారణముగ ఎవిధపద్ధతి జరుపవలెనో, మరిట్లో విచ

౫ వ పేజి ౩ వ కాలంపై చూడుడు

రైతులకు లక్ష రూపాయిల శిస్తుల మాఫీ

అజ్ఞానము, అవిద్యను నిర్మూలింపజేయుటకు సరిహద్దురాష్ట్రపు కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమువారి స్థిరసంకల్పము.

ఆదాయ వ్యయ పట్టిక వివరము

అబోటాబాదు ౧౫ సెప్టెంబరు.

కాంగ్రెసుమంత్రివర్గమునం దార్థికమంత్రి అగు భంజారాం గాంధిగారు నిన్న శాసనసభయందు ఆదాయవ్యయపట్టికను ప్రవేశపెట్టిరి.

"౭ సెప్టెంబరునుండి జనప్రభుత్వమేర్పడినది. ఈ అత్యల్పవ్యవధిలో నేము శిస్తులయందు సంభావ్యత గాగల లక్షరూప్యములు మాఫీ చేయుటయు ఇరువదివేల రూప్యములను ప్రయాణపు ఖర్చులనుండి మిగిలించగలిగితిమి" అని ఆర్థికమంత్రులు వివరపరచిరి.

ప్రజల దారిద్ర్యస్థితి ననుసరించి మంత్రుల అధ్యక్షుల జీతములు, అలవెన్సులు తగ్గించుట కాలోచింపబడుచున్నవి ఇటుల మొత్తము ౨౦వేలరూప్యలు తగ్గింపబడును.

భూమ్యాదాయమునందు నిలువ కిలుగుట వలన అప్పోటాబాదు లక్షరూప్యముల శిస్తు యందు, మాఫీ ఒసగబడినది. ౫౦,౦౦౦ రూప్యములు త్రాగు నీటి స్కీములకు నిర్ణయింపబడినది. పార్లమెంటరీ కార్యదర్శుల విషయములో రు. ౫,౦౦౦లు హెచ్చింపబడినవి. వీరి జీతపు మొత్తము రూ౧౦౦౦ల నిల్వ యేర్పడగలదు.

ప్రభుత్వమునకు ఆదాయము ఈ సారి ౧౫౪ లక్షలు, వ్యయము ౧౫౩౨ లక్షలు ఉండగలదని అంచనా వేయబడినది. గత సంవత్సరపు రెండవసారి అంచనాప్రకారము ఆదాయము రూ ౧౫౭ లక్షల ౫౯ వేలు, వ్యయము రూ ౧౫౦ లక్షల ౧౫ వేలు. లోటు రూ ౪ లక్షల ౭౨ వేలు. నిలువ రూ ౩ లక్షల ౬౧ నుండి బర్తీచేయబడినది.

రెండవఅంచనాలో ఆదాయముకంటె వ్యయము రూ ౧౫ లక్షల ౨౦ వేలు ఎక్కువయగుటకు ముఖ్యకారణము నిర్మాణములకై చేయబడిన ఖర్చు రూ ౧౦ లక్షల ౨౫ వేలు హెచ్చినది. ఈనిర్మాణములో చాల ముఖ్యమైనది అసెంబ్లీ భవననిర్మాణమునకై ప్రభుత్వమువారు ఖర్చుపెట్టిన రూ ౨ లక్షల వేలు. తక్కిన ౫ లక్షలను రాష్ట్రమునకు స్వాతంత్ర్యము నమలుపరచుటకును, కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి న్యాయ పరిపాలనశాఖ వేరు చేయుటకును అగు ఖర్చు.

పెట్టుబడిక్రిందను ఋణముక్రిందను ఆదాయము రూ ౧౩౩ లక్షల ౭౪ వేలనియు, వ్యయము రూ ౧౪౫ లక్షల ౧౩ వేలనియు అంచనా వేయబడినది. ఇందు మొదటిదగు ఆదాయము కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన ౩౫ లక్షలను, మలకండు హైడ్రో యలెక్ట్రిక్ పనులకును, ఇతర నిర్మాణములకును చేయబడిన ఖర్చులకై తీసికొనబడిన ఋణమును తీర్చుటకై క్రొత్తగా చేయబడిన ఋణమైయున్నది.

భావివిధానమునుగూర్చి ఆర్థికమంత్రి ఇట్లు చెప్పెను. "ప్రాథమిక పాఠశాలలను మసీదులలోను, దేవాలయములందును, ధర్మశాలలలోను నిర్వహింపజేయుటకు యత్నించి అవిద్యను తొలగించదలచినాము. నిరుద్యోగమును తొలగించి రాష్ట్రములో పరిశ్రమల నుజ్జీవింపజేయదలచితిమి."

ప్రకటనశాఖను రద్దుచేసి, రెండు వార్తాపత్రికలకు ఇచ్చిన తక్కువదీనిని కొనసాగనట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. పోలీసులకగు ఖర్చులలోను, ప్రత్యేక జీతములలోను తగ్గింపుచేయగలమని ఆర్థికమంత్రి సూచించెను. వ్యవసాయకుల ఋణభారమునుగూర్చిన విచారణయు కొన్ని శాఖలలో వృథాఖర్చుల పరిశీలనయు జరుగగలదని వారు సూచించిరి.

అబ్కారీనిగురించి వారిట్లు చెప్పిరి: "అప్పుడే సుక్తారీయబడియుండుటచే, ఇప్పుడు మేమేమియు చేయజాలము. కాని మద్యమునెక్కు దినుసులను తగ్గించి, అవశ్యమును ఇ.... మార్గమున భర్తీచేయగలము.

వినోదములపై పన్నువిషయము త్వరలో శాసనసభవారి ఆలోచనకు తేబడునదియు, అనవులు ముఖ్యమైన పన్ను ఆధారములుగా ఉపయోగించునేమో ఆలోచింపబడునదియు భారీ విద్యాసంస్థలు ప్రజలు భరించలేని జీతములిచ్చు ఉపాధ్యాయులను నియోగించరాదని ఆర్థికమంత్రి ప్రజలకు విన్నపము చేసెను.

మతపరివర్తనము

(ఒక ప్రేక్షకుడు)

సూర్యాపేట తాలూకాయందు సుమారు నాలుగు నెలలకు పూర్వము మహమ్మదీయ మత ప్రచారము తీవ్రముగా జరిగి కొన్నిగ్రామములలోని హరిజనులు మునల్మానులయిరి. మతప్రచారకుల బోధనలు దౌర్జన్య మగుటంజేసి మనస్పర్ధలకు తావిచ్చుచున్నవి. ఇట్టి ప్రబోధములు ఎంత సమంజసమైనవో చదువరులు యూహింతురు గాక. ఈ తాలూకాయందు మహమ్మదీయ మత మవలంభించిన గ్రామము లందలి విషయములు.

దేవరుప్పల

ఇచ్చట సుమారు ౪౦౦ మంది హరిజనులు మహమ్మదీయు లయినారు. యీ గ్రామమున హిరలు అనగా సామస్లిలు బ్రాహ్మణులు మొదలుగాగల యిండ్లలోకి ఏల రాకూడదనియు మాదుకలు మాలోకలని తిరుగుట లేదా? అని గోల చేయుచున్నారు. ఇంకను చెప్పరాని దుర్భాష లాడుచున్నారు.

కడవెండి

ఇచ్చట సుమారు ౩౦౦మంది హరిజనులు ముసల్మానుమతము స్వీకరించి తిరిగి తిండి దొరకని కారణమున ౧౦౦మంది హిందు మతము నవలంభించినారు. మిగత వారలు శక్తిలేనందువలన తక్కువ జాతివారమైన హిందువుల బెదరించుచు పొట్ట గడుపుకొనుచున్నారు.

రామన్నగూడెం

ఇచ్చట సుమారు ౨౦౦ మంది హరిజనులు ముసల్మాను అయినారు. అందులో ౧౦౦ మంది తిరిగి హిందూమతము స్వీకరించిరి.

రామవరం

ఈ గ్రామమున సుమారు ౪౦౦ మంది ముసల్మానులయినారు. ఆగ్రామమందలి పెద్ద వ్యవసాయదారులగు శ్రీ కొనారు రామచంద్రరావు

గారికి తీవ్రమైన కష్టము కలుగ జేయుచున్నందుకు గాక వారిమీద మున్సఫీలో దావాలుకూడ చేసియున్నారు. ఆ గ్రామమందలి కదిరి రైతులు కూడ పడరాని పాట్లు పడుచున్నారు. యీ మధ్య సుమారు రెండుక్రిందట చాల అలజడి ప్రబలి శ్రీ రామచంద్రరావుగారు పోలీసు మొహతెమీం గారికి మా సబిన్స్పెక్టరు గారికి అన్ని విషయములు తెల్పుకొనగా శ్రీవారు ఒక నెల నుండి పోలీసు కానిస్టబిల్ను రక్షణ కుంచినారు.

కొడుకండ్ల

ఇచ్చట సుమారు ౪౦౦ మంది మహమ్మదీయులయిరి. యీ గ్రామములో ౫౧ యిండ్లవారు మహమ్మదీయులు కలరు. వీరు ఏకమై హిందువులను చాల కష్టపెట్టుటయేకాక వారిపైన పోలీసుకేసు కూడా పెట్టించిరి. అన్యాయముని అధికారులకు తెలుపుకొనిరి. ఇంతవరకు చాలినన్ని లేదు. గ్రామములో దరు ముసల్మానులను కొత్తగా చేర్చుకొని వారు పట్టుదలతో వాయనియు నిద్రాహారములు మాని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు. యిది అంతయు స్థానిక మహమ్మదీయుల ప్రోత్సాహము జరిగినది!

నర్సింగాపురం

ఇచ్చట సుమారు ౧౦౦ మంది మహమ్మదీయులైరి. అందులో నల్గురు తిరిగి హిందూమత మవలంబించిరి. తక్కిన తిరిగి నిశ్చయించుకొన చేయ్యగా వారు మాయిష్టము చేయు హిందూ మతమందే వుండుమనగా కొంత దౌర్జన్యము చేసినట్లు హిందూ మత మవలంబించిన వారు మొరపెట్టుకొనుచున్నారు.

యేడునూతుల

ఈగ్రామమందు ౨౦౦మంది మహమ్మదీయులయిరి. వారి పనిపాటలు వారు చేసుకొనుచున్నారు.

మొండ్రాయి

ఇచ్చట సుమారు ౩౦౦ మంది మహమ్మదీయులైరి. అందరు హిందూమతముపరిగా చేరిరి. ఈ ప్రాంతమునందు చాల పంచమలు గలుగుచున్నది. దీని నివర్తించుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే బూనుకొనకున్న హిందువులు చాల కష్టము అనుభవించుటయే కాక వారి వ్యవసాయములకూడ మట్టిపాలగును. కొన్నికొన్ని గ్రామములలో చేనులు మేపుకొనుట పంటలను చేలమీదనే దొంగలించుట మొదలగు అక్రమములు జరుగుచున్న

ది. చేను మేపుచుండగా పశువులను బందెదొడ్డిలో తోలగ యిరువదిమంది కలసి వచ్చి దొడ్డిలోని పశువులను కొట్టుకొనిపోవ కొడుకండ్ల పోలీసుపటేలుగారు స్టేషను హౌసుకు రిపోర్టు చేసినను తగుచర్య తీసికొనకయే విడిచిపెట్టినట్లు కొలవిరి. ఇట్టి తెలియుచున్నది. దీనికై హైనాకిహాన గ్రామములు అర్జీలు పంపిరి. కాని యింతవరకు యేమియు జరుగలేదు. అందరు భగవంతునిపై భారము వేసియున్నారు.

౪వ పేజీ ౬వ కాలం తరువాయి

రయిలు చెప్పబడలేదు. కాని నేను సూచన చేయదల్చునేమి, వారలు ౧౯౩౫ హిందూ ఫర్మాను ననుసరించి వాలు గొరెండ్లు కష్టపడి తయారుచేసిన రికార్డులవన్నిటిని ముందు పెదికి మటకంటె ఎక్కువచేయజాలరు. ఈ రికార్డుల సమూచిన, ఈసమస్య త్రిప్పించి మర్లించి పరిశీలన చేయుటకి, అంతయు సిద్ధము చేయబడియుంచబడినట్లు తెలియగలదు. సర్ అక్బర్ గారు తమ కార్యక్రమమును చురుకుగా నిర్వర్తించుచున్నారు కాబట్టి, పైసూచన అమలింపబడినచో, కమిటీపని సాధ్యమైనంతత్వరలో ముగియగలదు. మరియు, నివేదిక సిద్ధమైనతర్వాత, అది ప్రజలకు అంగీకార యోగ్యముగనుండవలెనన్న, ప్రభుత్వమువారు తుదితీర్మానము చేసికొను లోపల ప్రజలు చేయదలచిన విమర్శలకై దానిని ప్రకటించవలెను.

నియంతృత్వము వ్యాపించుచుండుటవలన ప్రజలే ప్రభువులను సిద్ధాంతమునకు అనుగుణమునైన నీతులకన్నిటికి డిబ్బరగులుచున్న నీరోజులలో, ప్రెసిడెంటు రూజ్వెల్టుగారి వచనములలో ప్రజలేప్రభువులను సిద్ధాంతము నంగీకరించు అభిప్రాయములకు సవాలు చేయబడుచున్నపుడు, నేను, సంపూర్ణవినయముతో, ప్రభుత్వదృష్టిలోనున్న 'ఉద్దేశ్యము; అనగా సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజలను రాష్ట్ర పరిపాలనలో చేర్చుట, విజయమునందుటకు, మొదటి అవసరము వాక్స్వాతంత్ర్య, పత్రికా స్వాతంత్ర్యములు, ఇప్పుడు కలపెట్టబడిన పత్రికాశాసనములో ఈరెంటికిని కొంతవరకు అవకాశమీయబడగలదనియు, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వములు చూపిన ఉదారమార్గ మవలంబించబడునవియు, నేరములను శిక్షించుటకు సాధారణ శాసనములు మాత్రమే ఉపయోగించబడునవియు నేను నమ్ముచున్నాను.

వనపర్తి

ఆంధ్రకవి యకాల మరణము

౧౦ అశ్వ

శ్రీకృష్ణగంటుల లక్ష్మణశాస్త్రి శిరోమణిగారి మరణము తెలుపుచున్నారు.

వనపర్తి గ్రామవాస్తవ్యులు మాప్రియమిత్రులునగు ఆస్థాన కవులు, నవటి యున్నత పాఠశాల ప్రధానాంధ్రా ధ్యాపకులు నగు శ్రీమాన్ విద్వాన్ ఓక్రాల నరసింహాచార్యులవారు ౪-౫ దినములు జ్వరముచే బాధపడి యకస్మాత్తుగా ఈ అశ్వ - ౧౩౪౭ ఫ. న స్థాపించి స్వర్గసుఖమును అలరగొనుటకై అ విషాదకరము. వీ రాంధ్రగీర్వాణ సాహిత్యములయందు దసమాన పాండిత్యముపడసి యుండు యాభాషలకవితా విశారదులై జీవించిన ౩౫ సంవత్సరములలోనే మన నైజాం రాష్ట్రమునకే కాక యితరరాజ్యములయందు కూడా పేరుపెద్దలంగీర్తి కాముదిరిరి. ఒకవనపర్తికేగాక నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర ప్రాంతీయులకెల్లరకు విట్టి యానర్ఘకవితిలకము గోల్పోవుట మిక్కిలి నష్టము. వీరియాత్మకు భగవానుడు శాంతియొసగును గాక. వీరికుటుంబమునకు చిత్తశాంతిం బ్రసాదించుగాక.

ప్రకటన

తెలంగానా జిల్లాల అన్నిటియందును నెలజీతములపై పనిచేయుటకు, తెలుగు భాష యందు వాక్పటుత్వము, మంచి పలుకుబడి గల యువకులు కావలెను. దరఖాస్తులు యీనెల 30. తేదిలోపల దిగువ అడ్రసుకు పంపవలెను.

Apply to: శెక్రటరి.

సర్వ సహాయ సంఘము

చంద్రా వెంకన్న బంగళా, గాస్మండి

సికింద్రాబాదు.దక్కన్

అలంపూరు, గద్వాల సీమలలో క్షామతాండవము

[నాకొక బంధువు వ్రాసిన జాబులోని కొన్ని విషయములను నిందు ప్రకటించుచున్నాను. ఆజాబు పత్రికలో ప్రకటనార్థమై పంపబడలేదు. ఇతర స్వకీయవిషయాలతో పాటు ఈచర్చను చేసినాడు. ఈవిషయములు ప్రజా సంబంధమైనవి కాన ప్రకటించుచున్నాను

సం. ప్ర.]

"విష్ణుపను. . . . గారి సమ్ముఖమునకు ఉ॥కు॥ . . .

నేను సన్నిధినుండి నిజామాబాదునకు వెళ్లి అక్కడ నాలుగురోజులు నిలిచి వెళ్లినస్తిని. అక్కడకొంత సుభిక్షముగానున్నది. ఇక్కడ మనగ్రామము. (అలంపూరు తాలూకాలోని ఇటిక్యాలపాడు గ్రామము) వచ్చియాతసరికి గుండెలు నీరాయెను. వర్షాలు బొత్తిగా లేవు. కొర్ర చేను ఎండి గాలికి పోవుచున్నవి వేలుపెనగ లవాడి దగ్గరికి దీపం ప్రమిదల మాదిరియై ప్రాణ పోలేక నల్లగా బోసులమాదిరి ఆయినవి. ఇటువంటి కాలము ఎన్నడును చూడబోము. కాలము నమ్మికలోనే మాయమయ్యెను. ఈ దినమువఱకుకూడా వర్షము కురియలేదు. ఐదు రోజులనుండి కొండుకట్టడము విడిచిపెట్టినారు ఇంకా బీదలలోకలస్థితి చెప్పతరముకాదు. పట్టపగలు యిండ్లలోదూరి జొన్నలు పోసుక పోవుచున్నారు. ఒండ్ల రాకపోకలు నిలిచినవి. చిల్లరలోకలు ఇండ్లముందరపడి "గింజలిస్తారా ఏమ టారు" అని మొండికి పడుచున్నారు అల్లరిచేయుటకు ప్రారంభము చేయుచున్నారు. కర్నూలునుండి (ద్రిటిషుఇలాకా) ధాన్యము తెచ్చుకుంటే కరోడ్గిరిభారము తగులునని కర్నూలునుండి ధాన్యమువచ్చుట తక్కువైనది. ఇక్కడధాన్యము దొరకుటలేదు. తిండికిలేక బాటల వెంట పోవువాండ్ల సద్దులు లాగుకొని కొట్టబట్టినారు ప్రక్క గ్రామములవారు ఇంకొక గ్రామమునకు తిండి ధాన్యములకొఱకై వెళ్లుచున్నారు చుట్టుప్రక్కల దొంగతనములు జరుగుచున్నవి ప్రయాణముచేయుటయే కష్టమైనది. నిన్నటిదినము బోరవెల్లిలో (గద్వాల సంస్థాన గ్రామము) కోమటి రామచంద్రయ్య యింటిలోపల పగలు రెండుపల్లాల బియ్యం తీసుకపోయినారు. అమరవాయినుండి ధర్మవరమునకు (ఈరెండును గద్వాలగ్రామములు) కల్లు బండి పోతూవుండగా ౨౦-౩౦ మంది బండిపైబడి కల్లు ఒకసాట్టుకూడా లేకుండాత్రాగి బండివాని బట్టలుకూడ విడిపించుకొనపోతే వాడు "మీబట్టలు నాకిచ్చి నాబట్టలు మీరు తీసుకపొండి" అనిచెప్పగా దయదలచి పోయినారు.

మఱి ఇంకొకవార్త! "వానదేవా" అని దెలగ ఆడవాండ్లు కొకరయ్యను గంపలోపెట్టుకొని బిచ్చమెత్తుకొని బోరవెల్లినుండి ధర్మవరము పోవుచుండగా ఈమధ్య వాండ్లగంపలో వున్న జొన్నలు తీసుకొని వాడ్లబట్టలు—చీర సనేకము—విప్పుకొని తీసుకొని, ఉత్తబత్తల చేసి పంపినారు ఈ ఉత్తరకార్తె వెళ్ళేవరకు వర్షము లేకపోతే ఒకరిని ఒకరు ఆకించరు. ఇంత భయోత్పాతము పుట్టినది

గద్వాలలో నాలుగురోజులక్రిందట చిల్లరలోకలు ఎలుకూరు గ్రామమువాండ్లు అమ్మగారి (శ్రీ మహారాణిగారి) తావుకపోయి కూటికొత్తము ఇప్పించమని అడిగినారట! అమ్మగారు అంగడికి నాలుగుసేర్లబియ్యము బత్తెమునవాలు చేసి యిప్పించగా ఒకపూట వండుకొని తిన్నారట మళ్లీఅడుగగా దుకాణముదారుల తావుకపొమ్మనగా దుకాణములు బందుచేసి నారను సంగతి వింటిమి . . . .

గద్వాల సంస్థానములో అల్లరులు అయ్యే ఆట్లున్నది దాన్నిచూచి మన తాలూకాలో కూడ జరిగేటట్లు వున్నది

మహబూబునగరు జిల్లారైతుల భూనమూచిన మరీ కష్టమున్నది కేరూరు (కురుమూర్తి స్వామివద్ద గ్రామము) పోయిమాస్తిని పుబాసజొన్నలు ఎండిపోయివున్నవి బుడ్లలు (వేరు సెనగలు) ఎండిపోవుచున్నవి పశువులకు మేతలేక కన్నకష్టములు పడుచున్నారు! పలికలు, గంపలు తీసుకొనిపోయి ఎక్కడెక్కడనో వున్న ఆకులలములు, గడ్డిగంటలు దోసుకొని తెచ్చి రాత్రికి వాటిముందర తెచ్చివేస్తే ఆవికడుపులో యేమీ అపరలేక అట్లనే కండ్లుమూసుక నగముకడుపుక తిని సొలుసులాడుతూ వుంటవి, వాటిఘోషచూసే యేడుపువస్తూవున్నది ఏమి చేయవలెనో కొందామంటే మేతదొరకవు మొలకసీమ (మహబూబునగరుజిల్లా) అంతయు అంతేఐంది. పరమేశ్వరునికి అక్కడ రావలసినదే గాని ఏమియు చెప్పలేలులేదు. మనప్రాంతములోకూడ చాలమందికి పశువుల మేత విపోయినవి కొంతమంది చాల అవస్థలు పడుచున్నారు

ముందు వర్షములు పడినను విత్తనములకుకూడ జొన్నలు దొరుకకుండ వున్నవి. మనగ్రామములో ఏరైతుయింటకూడ ఐదుపల్లాల జొన్నలైనా లేవు చిల్లరలోకలు ఇండ్లమీదికివస్తే భయముకలిగి వారికిపీడోపని కల్పించి, దినానికి ఒకటిన్నరసేరు జొన్నలు ఇస్తూవున్నాము పల్లెఅధికారులు సర్కారువారు ఏమియు విచారణచేయుటలేదు. ఈసమయములో సర్కారు బీదలకొఱకు పనులుకల్పించిన బాగుండును. ఈశ్వర భాద్రపద శు॥ ౧౪లు.

ఇట్లు

. . . .

పోలీస్ నోటీస్

మోటారుబండ్ల యజమానుల ఎరకకు హైదరాబాదు స్టేటు మోటారుబండ్ల చట్టము ప్రకారము 30 ఆబాన్ 1346 ఫసలీ (అనగా 6అక్టోబరు 1937)తో ప్రస్తుతమున్న రెజిస్ట్రేషన్ పూర్తియగును.

అందుపైన 15 దినములు ముజరాగా 1వ ఆజూర్ 1347 ఫసలీనుండి (అనగా 6అక్టోబరు 1937 నుండి) మోటారు యజమానులకు 1347 ఫసలీ రెజిస్ట్రేషన్ చేయించు కొనుటకై యివ్వబడును

15వ ఆజూర్, 1347 ఫసలీ (20అక్టోబరు 1937) తరువాత రెజిస్ట్రేషన్ కానటువంటి మోటారు బండ్లను వాడుకలో నుంచు వారు రూల్సుయొక్క 11వ శర్త్ ప్రకారము ప్రాసిక్యూషన్ చేయబడుదురు

గద్వాల

క్షామము

(స్వకీయ విలేఖరి)

౧౩ ఆబాన్—

రెండుమాసములనుండియు వర్షములుబొత్తిగా లేకపోయినవి ఎన్నిపూజలుచేసినను వర్షాధిపతికి దయకలుగక పోయెను, అనేక గ్రామములలోని మొలకలన్నియు ఎండిపోయినవి, మెరగా జనులకు తిండికికూడు లేకపోవుటచేత చాలమంది ఆకలిచేత మాడిపోవుచున్నారు. గతవారము ఎలుకూరు గ్రామప్రజలు సుమారు ౫-౬ వందలకలిసి గద్వాలకుపోయి తమకు తిండికైన యిప్పించిన బ్రతుకుదుము లేకున్న నాశనమగుదుమని మొరపెట్టుకొనగా దయామయులైన శ్రీమంతు మహారాణీగారు ౫౦౦౦ రూపాయిల తకావి ఇచ్చినారని విను చున్నాము

ఉత్తరకార్తె దాటిపోవుచున్నను వర్షమురాకపోయెను. "ఉత్తరచూచి ఎత్తరగంప" అను సామెతకు సిద్ధించుచున్నట్లు కనబడుచున్నది.

పోచన్నపేట

నేటివరకు వర్షములేదు

(ఒక విలేఖరి)

౧౪ ఆబాన్ క॥:—

ఈగ్రామము ఆత్రాఫ్‌బల్దా జిల్లాలోచేరినది. ఆలెరు స్టేషనుకు ౨ మైళ్లదూరమున సిద్ధిపేటకుపోవురోడ్డు సమీపమునగలదు. ఇది సుమారు ౩౫౦౦ జనాభాగల కస్బాగ్రామము. ఒక టప్పాఖానా సర్కారు పోలీసుఠాణాకలదు. సర్కారువారి రికార్డులలో "షా ఆలమ్ ఆబాద్" అని యీవూరికి నామాంతరము.

కాలమానము—క్షామసూచనలు

ఇప్పుట శ్రావణమాసమంతయు వర్షములేదు. భాద్రపద మాసములో నేటివరకు వర్షములేదు. భూవర్షములుగాని, ఖండవృష్టులుగాని లేవు. ఎండవేడిమి హెచ్చుగానున్నది పశువులకు గడ్డి దొరకక అల్లాడుచున్నవి ఇదివరకు యీశ్వర వత్సరారంభమున పడిన పెద్దవర్షమునకు యీ పూరిచెరువులోనికి నీరువచ్చినది. అనీరుచూచి రైతులందరు తల్లులిరి. ఇప్పుడు నీరుతగ్గిపోవుచున్నది వర్షములులేవు ఇదివరకు నవవస్త్ర వృష్టిలో అభివృద్ధిగాంచిన పైరులు యిప్పుడు తగినంతనీరులేక యెండి సగముగ మాడిపోవుచున్నవి. రైతులలో కొందరు తమపశువులను ఇతరదేశములకు అనగా "ఖరకు" కొట్టుచున్నారు. ఇదివరకే ఋణముచేత్రుంగి కృశించుచున్న రైతు యీక్షామబాధచే యేటుల జీవయాత్ర గడపునో! వాని వ్యాధయు యెటుల తొలగించుచున్నదో తెలుసుకొనుట కష్టము. పునాసపైరులగు జొన్న, కంది, సజ్జలచేలు వర్షాభావముచే మాడిపోవుచున్నవి. వీటినిజూచి రైతుల వదనము నిస్తేజమైపోవుచున్నది. వర్షములు విరాటపర్వము పురాణము చెప్పి అన్నదాన మొనర్చినను వరుణదేవతకు జాలి కలుగలేదు.

పత్రికా పఠనాలయము

ఇచ్చట సుమారు ౧౫ మంది చందాదారులచే పత్రికా పఠనాలయము స్థాపింపబడినది. ప్రస్తుతము గోలకొండ ఆంధ్ర దినవారపత్రిక లవచ్చుచున్నవి.

మా చిన్న కథ

—శ్రద్ధాంజలి—

—:కథకుడు:—

న్యాస సామ్రాట్ శ్రీ ప్రేమ చంద్ గారు

సర్కారు అనాథాలయంలో నుండి వచ్చేసి గూరుకు సైన్యంలో చేరాను. అందరికంటె కొస్త ఒడ్డూపొడుగూ, మాంచి బలిష్టంగా వుండేవాణ్ని. పటాలంలో చేరినతర్వాత నాద శరీరం మారటం మొదలెట్టింది. కొస్తపేరూ దానితోపాటు, ఆదాయం వృద్ధిపొందటం కూడా జరుగుతూవచ్చింది. పటాలంలో ... రూ వన్నెరుసుమరు. మేజరుసర్దార్ హిమ్మత్ సింహుడి అనుగ్రహానికూడా నేను పాత్రుడినయ్యా. ఓమాటు ఆయన ప్రాణాల్ని నేను కాపాడటమే అందు కారణమనుకుంటా. అతినిగాక, ఎందుకనో గాని, ఆయనంటే, నాకెంతో భక్తి, గౌరవం వుండేవి. నిజానికొస్తే, నేనంటే, మహాన్నేహంగాను నోర్మిగా వుండేవాడు.

మా. అమ్మా, నాన్నా, ఎక్కడుండేవాళ్లు. వాళ్లజ్ఞాపకము గాని ఏమీలేదు. ఎప్పుడన్నా వాళ్లవిషయం ఆలోచించబోతే, లీలగా, అస్పష్టంగా, ఎదోదృశ్యం కనిపించేది—భీకరమైన పర్వతాలమధ్య ఓ పరగాపం, వాళ్లల్లో ఏ స్త్రీ మా అమ్మేనా!—నేను పుట్టిపెరిగింది మాత్రం కొండల్లోనే. సర్కారు అనాథాలయమున్న "గులాబ్" అనే గ్రామం పెషావరుకి తూర్పుగా రెండు మైళ్ల దూరంలోవుంది. అనాథాలయంలోంచి రావటం రావటం, సైన్యంలో చేశేసరయ్యే. హిమాలయాల గాలిపీల్చి, నీళ్లుతాగి పెరిగినవాణ్ని. సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో వుండే, అఫ్రీదీ గల్జయీమహసూదీ మొదలైన కొండజాతులవాళ్లలాగానే నేనూ ధాటిగానే వుండేవాడిని. కాకపోతే, నాగరికతలో కొస్త భేదముండొచ్చు గాక! మాటా మంచీ తెలియటంలో, అయితే, నాయోరపు ... మాత్రం, అప్పుడు ... వుంటుంది.

...

(౨)

ఆరోజు మేజర్ సర్దార్ హిమ్మత్ సింహు డియింటికని వెళుతున్నా. రెండుగంటలవుతుంది మధ్యాహ్నం. కలవరోజనుకుంటా. ఎందుకంటే ఇప్పుడే చాలాపల్లెల్ని భస్మీపటలంచేసొచ్చాం, అంచేత యింకట్లో ఏం ఉపద్రవం వున్నట్లు కనిపించదు. నిశ్చింతగా. అటుపాట...

...

"సర్దార్ సాహెబ్, యిక బాగుకేదు, కొస్త ఆలా, బైట వసారాలో కూచుందాం. ఏమిటో, నాగుండెలు దడదడలాడుతున్నాయి ...." అంటూ లేచా.

సర్దారుసాహెబు నాదగ్గిరికొచ్చి, ప్రేమపూర్వకంగా భుజంతట్టుతూ "అసద్, పరిగెత్తి అలిసిపోయుంటావ్. అంతేకి తప్పితే ...

...

చాలా భయంకరమైన స్త్రీ" అన్నాడు సర్దారు సాహెబు విస్మృదిగా గంభీరంగా తిలాపుతూ.

ఆయనమాటలు వినేటప్పటికి నా నరనరం కంపించిపోయింది. సంభాషణ క్రమం కొంచెం మారుస్తూ "ఔ లేమరి, దీన్ని పోలీసులకి ఎందుకు అప్పచెప్పలేదు. ఉంటే నీవాళ్లు" అన్నా.

"అసద్, నా ప్రాణాలు కాపాడిందామెది యిప్పటికే, నేనంటే ప్రేమే దానికి. ఈ గాథ చాలావుందిలే. అవకాశం దొరికినప్పుడెప్పుడైనా చెబుతాలే" అన్నాడు సర్దారు సాహెబు.

ఆమాటలతో నాకూ కుతూహలం కలిగింది. విషయమంతా చెప్పండంటూ బలవంతం చెయ్యటం మొదలెట్టా. మొదట్లో కలా...

...

నచ్చింది, పొడుగ్గొంచి, నగ్గుతివి, నాచేతులు కట్టేవి, భుజంమీదేసుకుని, దేరాపైకి కొచ్చేశాడు. బైట భూలోకానకుడు వేటాట. వాడు ... ఎదో అన్నాడు. అని నన్ను భుజంమీద వేసుకునే అడివిలోకి పరిగెత్తాను. వాడికి నేను బరువే అనిపించలేదు. లేడిపిల్లలా, పరిగెత్తటం మొదలెట్టాడు. నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది వాడిబలానికి. వాడివెనకే అమాతావాళ్లే, చాలామంది దోపిడీచేసిన, సరుకులతో నహా పరుగెత్తుతూ వస్తున్నారు.

తెల్లారేసరికి ఓ చెరువుదగ్గిరికి చేరుకున్నాం. చెరువుచుట్టూ పెద్దపెద్ద కొండలున్నాయి. నీళ్లు నిర్మలంగా వున్నాయి. అక్కడక్కడ, అడివి మానులు పెరిగివున్నాయి. చెర్వుదగ్గిర

...

"ఆ పాటేమిటి?..." అని ఆడిగాడు ఆ సర్ఖాన్.

(ఇంకా వుంది)

లకోటా ప్రశ్నలు

... ఆయుదు ప్రశ్నలకు దేవీమహిమచే ఫలితములువ్రాసిమీ సీలకవరుసహా పంపుటకు రు 1-8-0. పంచ త్సరఫలితం నెలవారీ రు 1-12-0 భృగునాడీ ప్రకారం జాతకంవ్రాసి పంపుటకురు3-8-0. శ్రీసరస్వతీజ్యోతిషాలయం

నేమాని సోమశంకర్యు.

దేవాలయంవీధి, కాకినాడ

జీ. రఘునాథ్ మల్, బ్యాంకర్

బ్రాంచీలు:—హెడ్ ఆఫీసు: చాదర్ ఘాటు పెలిఫోన్ నెం. ౨౪

పత్తర్ ఘట్టి " " ౨౦౦

సికింద్రాబాదు " " ౧౧

ఏజంట్లు. మెసర్స్—థామస్ కుక్ అండ్ సన్స్ ఇన్కార్పొరేటెడ్.

అమెరికన్ ఎక్స్ ప్రెస్ కంపెనీలకు కరస్పాండెట్సు, ఏజంట్లు.

ఏజన్సీలు:—లండన్, న్యూయార్కు, బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, ఢిల్లీ, ఆగ్రా, అల్మోరా, అలీఘుర్, అల్లాబాదు, కౌన్పూరు, కరాచి, సూరత్, పూనా, అహమదాబాదు బనారస్, బెంగ్లూరు మొదలగునవి.

ఓడదారి:—ప్రపంచమున ప్రతిచోట సముద్రసంచారమునకై "స్థలము బుక్" చేయబడును. ఇందుకు టికట్టు మొదలగునవి కూడ యిక్కడినుంచి సప్లై చేయబడును.

తాతాఖిమాన సర్వీస్:—యూరప్, హిందూస్తానం సంచారాదము టికెటు పార్సెల్ మొదలగువాటికికూడ వ్యవస్థ చేయబడును.

ప్రామిసరినోట్లు:—బ్రిటిషు గవర్నమెంటు, మైసూరు గవర్నమెంటు, నిజాం గవర్నమెంటు యొక్క ప్రామిసరినోట్ల క్రయవిక్రయము చేయబడును.

షేర్లు ... యొక్క మారకం, మరియు అన్ని విషయములను బ్యాంకులయొక్క పని పాటలయందు లాభకరమైన సలహా యివ్వబడును.

బంగారునగలు తక్కువవడ్డీకి గిర్వీయుంచబడును. వివరములు జాబులువ్రాసి గాని స్వయముగా వచ్చిగాని తెలిసికొనవచ్చును.

వైష్ణవ వసతిగృహము

హైద్రాబాదు చమన్ అఫ్జల్ గంజులో వైష్ణవహోటలుస్థాపించి చాల కాలమునుండి నడుపుచున్న నేను నల్లగొండ (రామగిరి)లో నాస్వంతభవనమందు

నల్లగొండజిల్లా విద్యార్థుల సౌకర్యార్థమై

ఈశ్వరనామసంవత్సర శ్రావణశు॥౧ లు (చంపెహర ౧౩౪౬ ఫ)నుండి నూతన వసతిగృహమును స్థాపించియున్నాను. యిందు గదులు, దీపము, భోజనము, టిఫిన్, వేడినీరు, మంగలి, చాకలి సౌకర్యము కలిగించియున్నాను. వివరములకు ఈక్రిందివారిని కనుగొనవచ్చును.

కంజాళ నృసింహాచార్యులు

ప్రొప్రైటర్

శ్రీవైష్ణవ భోజన కాఫీహోటల్, అఫ్జల్ గంజ్

హైద్రాబాదు-దక్కన్.

స్వతంత్రము—పొందుటకు

ఉద్యోగపు దాస్యమునుండియు, నిరుద్యోగపు విచారమునుండియు, స్వతంత్రతపొందుటకు

స్టార్ ఏజన్సీ తీసికొనుడు

1. జీతము లేక మంచికమీషను	4. శాశ్వతోద్యోగము
2. పరంపర వేతనము	5. అందరికి ఉపయోగపడు పద్ధతులు
3. ప్రావిడెంటుఫండు ... ములు	6. మీ జయమునకు కావలసిన అవసరము

మీ విజయము స్థిరము

వలెనగా:—మా పట్టాలు రద్దుకానేరవు.

అకస్మాత లాభములు ప్రతి పట్టాకునుగలవు.

స్వల్పసొమ్ము హెచ్చుగ చెల్లించి, ...

... లాభములుగలవు.

మా నిబ్బరత్వము ...

పాలిసీలుహోల్డర్లకు ...

... మూలకు వ్రాయుడు:—

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా ఐ. ... జీ.

అష్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

(మదరాసు)

బ్రాంచి: హనుమకొండ

... "..." స్థాపితము ౧౯౧౩

ప్రసిద్ధిజెందిన సిగరెట్లు

1 గోలకొండ 2. దక్కన్ ఫ్లాగ్ 3. చార్ ఖందిల్

హైద్రాబాదుదక్కన్ సిగరేటుఫ్యాక్టరి (హైద్రాబాదు-దక్కన్)

The only Leading National Bi-weekly of the whole Andhra Desa

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

Volume 12 | HYDERABAD-DECCAN | Thursday 23 September 1937 | Number 39

బ్రిటనులో పరనాసక్తి హెచ్చుట

బ్రిటను దేశములో పెక్కుఎయరు నాటికాలములో ఎవరుగాని చదువగల్గినమాత్రాన గొప్ప విజ్ఞానరంతు దనికించుకొన బడెడివాడు ఇప్పుడు ఆదేశమందందరికిని పఠనాసక్తి హెచ్చు, అలవాటైనది

గతసంవత్సర బ్రిటనులో ౧౭౦౦౦ పుస్తకములు ప్రకటింపబడినవి అనగా, ప్రతిపెద్ద పుస్తకానికి ౩౦ వంతున ప్రకటింపబడిన వన్నమాట

౧౯౦౦ సంవత్సరమునుంచి ప్రతిసంవత్సరము ప్రకటింపబడు పుస్తకములసంఖ్య రెండింతలైనది కాని పుస్తకములను చదువగలవారలసంఖ్య పూర్వముకంటె అయిదింతలు వృద్ధిజెందుటవల్ల, పుస్తకముల సంఖ్య హెచ్చినంత హెచ్చులేదు.

ఇప్పుడింకను ...౦౦ మంది బ్రిటిషు రచయితలు జీవించియున్నారు. వారలు రచించు గ్రంథములను ప్రకటించుటకు ...౦ మంది ప్రచురణకర్తలున్నారు. ఈప్రచురణకర్తలు విదేశీయ రచయితల గ్రంథములను తర్జుమాలను, పూర్వము ప్రకటింపబడిన గ్రంథముల యొక్క క్రొత్త కూర్పులను ప్రచురించుచుందురు

[illegible]

దిగంబర సామ్రాజ్యము చూపించు ఫిలిము

సెన్సరు అధికారి నిషేధించుట

[illegible]

కలెక్టరు ఎద్దుబండిలో పోవుట

[illegible]

నీటిలో మునుగకుండుటకు మాత్ర

[illegible]

కాంగ్రెసుకంటె ఎక్కువ ఇస్లాం స్నేహితులులేరు

సోదరులకు బారిస్టర్ ముసల్మాను జవిమాదాని ప్రబోధము

[illegible]

దినక్లైట్ ఆఫ్ ఇండియా యిన్సూరెన్సు కంపెని లిమిటెడ్ లాహోర్

ఈ కంపెని 1932 సంవత్సరములో స్థాపింపబడి ...

[illegible]

సంస్థాన ప్రజలకును బ్రిటిష్ ఇండియాకును ఒకటే లక్ష్యము

హిందూ ముసల్మానుల సంఘర్షణము దాస్యచిహ్నము

బరోడాలో జవహర్లాలు గారి ఉపన్యాసము

[illegible]

యూరపీయాధికారంలో జమీందారిణి దుఃస్థితి

బీహారు శాసనసభలో కన్నీర్లు

[illegible]

మద్యనిషేధవిధానము వదలను

వదలినచో మంత్రిపదవి వదలెదరు

ఆక్షేపణలకు రాజగోపాలాచారిగారి సమాధానము

[illegible]

మధ్యధరా సముద్రములో ఓడదొంగల బాధ

నియన్సు కాన్ఫరెన్సు తీర్మానము

[illegible]

గుంటూరు

కలరా శాంతికై అమ్మవారి పూజలు

పశుబలి ప్రయత్నములు

జీవరక్షా ప్రచారము

(ఒక విలేఖరి)

[illegible]

రాజకీయ నేరస్థులకు బేడీలుండవు

బొంబాయి హోం మెంబరు ప్రకటన

[illegible]

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad, Editor K Balakrishna Reddy